

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

اهمیت، بایدها و پیامدهای مبارزه با فساد اقتصادی در کلام رهبر معظم انقلاب

(بر اساس بیانات از ۱۳۷۶ تا ۱۳۹۸)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر در دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صدا و سیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: امید جلوداریان

□ مقدمه

این پژوهش به شاخص یابی بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره "اهمیت، بایدها، پیامدها و چگونگی مبارزه با فساد اقتصادی" از ۱۳۷۶ تا ۱۳۹۸ می‌پردازد.

رهبر معظم انقلاب، مبارزه با فساد اقتصادی را جهاد واقعی می‌دانند و آن را از پیش شرطها و پیش نیازهای اجرای عدالت، از شاخصه‌های دولت اسلامی، از نیازها و مطالبات حقیقی مردم، از ارکان مهم مدیریت اقتصادی، از اصول انقلاب، از مؤلفه‌های سیاست‌های مقاومتی، از ملزومات کار اقتصادی درست و قوی و از وظایف نظارتی مجلس برمی‌شمارند.

ویرانگر بودن فساد اقتصادی نکته دیگری است که رهبر انقلاب بر آن تاکید می‌کنند. ایشان در این زمینه فساد اقتصادی را ضربه‌زننده به مشروعیت حکومت‌ها، نابودکننده منابع ثروت، معوق کننده سرمایه‌گذاری‌های درست و سالم، گسترش دهنده رشوه‌دهی و رشوه‌گیری، قربانی کننده تولیدکنندگان و کُند کننده حرکت عمومی کشور می‌دانند.

اولویت دادن پیشگیری بر درمان، در مبارزه با فساد، برخورد قاطع، عادلانه، سریع و علنی با مفسد، نظارت کامل و مستمر بر نحوه استفاده از ظرفیت‌ها و منابع داخلی، تعهد همگانی به تخطی نکردن از حدود قانونی، شفاف‌سازی، مبارزه جدی با بدحساب‌های بانکی، ایجاد فضای رقابتی و فضای باثبات، پرهیز از برخورد جناحی و سیاسی و تبعیض آمیز، مجازات مفسدان در هر رده‌ای به منظور عبرت شدن برای دیگران، سلامت مبارزه کنندگان با فساد، فرهنگ‌سازی برای جلوگیری از اشرافی‌گری و اسراف، حذف مناسبات غلط اقتصادی، توجه به سیاست‌های اصل ۴۴ برای اصلاح قوانین و نظارت دقیق بر بازارهای سکه و ارز از نکاتی است که در کلام رهبر انقلاب درباره مبارزه با فساد به آنها اشاره و تاکید شده است.

پرهیز از جنجال و هیاهو در پرونده‌های مفسد اقتصادی، مراقبت درخصوص کمرنگ جلوه‌دادن کارنامه درخشان انقلاب در مبارزه با فساد، مراقبت درخصوص متهم کردن بی‌گناهان و یکسان گرفتن گناهان کوچک و بزرگ، مراقبت درخصوص احساس ناامنی کردن مدیران درستکار و صالح و خدمتگزار، پرداختن به ریشه‌ها و ام‌الفسادها در مبارزه با مفسد اقتصادی و مراقبت درخصوص القای عمومی بودن و سیستمی بودن فساد از دیگر تاکیدهای رهبر انقلاب در مبارزه با فساد است.

مدیریت پژوهش‌های خبری

۱۳۹۹/۰۴/۰۴

الف) اهمیت مبارزه با فساد اقتصادی:

۱- از پیش شرطها و پیش نیازهای اجرای عدالت و از شاخصه‌های دولت اسلامی

۲- از نیازها و مطالبات حقیقی مردم

۳- جهاد واقعی و از ارکان مهم مدیریت اقتصادی

۴- از جمله اولین خطوط برنامه امیرالمؤمنین (ع)

۵- از اصول انقلاب و از شاخصه‌های اصول‌گرایی

۶- از مؤلفه‌های سیاست‌های مقاومتی:

۶-۱- جلوگیری از فعالیتها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری و ارزی، از سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

۷- از ملزومات کار اقتصادی درست و قوی

۸- از وظایف نظارتی مجلس

۹- ویرانگر بودن فساد اقتصادی:

۹-۱- فساد اقتصادی، ضربه‌زننده به مشروعیت حکومتها

۹-۲- آسیب دیدن اساس پیشرفت در پی رواج مفساد اقتصادی

۹-۳- از بین رفتن منابع ثروت در پی فساد اقتصادی

۹-۴- معوق شدن سرمایه‌گذاری‌های درست و سالم

۹-۵- خالی شدن بیت‌المال و رفتن پول مردم به جیب اشخاص طماع و حریص و خودخواه و زیاده‌طلب

۹-۶- گسترش رشوه دهی و رشوه‌گیری

۹-۷- گسترش پول و لقمه حرام در بین مردم و رایج شدن گناه و اقسام فسادها

۹-۸- ایجاد دور باطل ناشی از پول را در خدمت قدرت و قدرت را در خدمت پول قرار دادن

۹-۹- قربانی شدن تولید کنندگان کشور

۹-۱۰- کندشدن حرکت عمومی کشور

ب) چگونگی (بایدهای) مبارزه با مفساد اقتصادی:

۱- اولویت دادن پیشگیری بر درمان، در مبارزه با فساد:

۱-۱- از بین بردن زمینه‌های فساد

۱-۲- جلوگیری از فساد در مراحل اولیه شکل‌گیری

۲- برخورد قاطع، عادلانه، سریع و علنی با مفسد:

۲-۱- عزم راسخ و اقدام جهادی و قاطع

۲-۲- برخورد هوشمندانه و مدبرانه

۲-۳- پرهیز از اطلاع دادرسی در پرونده‌های مهم اقتصادی

۳- نظارت کامل و مستمر بر جلوگیری از بد استفاده کردن از ظرفیتها و منابع داخلی

اهمیت، بایدها و پیامدهای مبارزه با فساد اقتصادی:

- ۴- تعهد همگانی به تخطی نکردن از حدود قانونی
- ۵- شفاف‌سازی (شرط اصلی مبارزه با فساد اقتصادی)
- ۶- مبارزه جدی با بدحساب‌های بانکی
- ۷- ایجاد فضای رقابتی و فضای باثبات
- ۸- پرهیز از اهداف و مقاصد جناحی و سیاسی:
- ۸-۱- مجازات مفسدان در هر رده ای به منظور عبرت شدن برای دیگران:
- ۸-۲- برخورد بدون تبعیض با مفسدان اقتصادی در هر جا و هر مسند
- ۹- سلامت و امانت داشتن مبارزه کنندگان با فساد
- ۱۰- فرهنگ‌سازی برای جلوگیری از اشرافی‌گری، رفاه‌زدگی، عشرت‌طلبی و

اسراف

- ۱۱- حذف مناسبات غلط اقتصادی و فساد پولی و مالی:
- ۱۱-۱- سوءاستفاده از قدرت برای به دست آوردن ثروت‌های بادآورده و نامشروع
- ۱۱-۲- سوءاستفاده از سرمایه‌های ملی، ویژه‌خواری، زدوبند و تبعیض‌های میان
- ۱۱-۳- برخی از واگذاری‌ها، نمونه‌هایی از کارهای نسنجیده یا فسادآلود
- ۱۲- توجه به سیاست‌های اصل ۴۴ برای اصلاح قوانین
- ۱۳- نظارت دقیق بر بازارهای سکه و ارز
- ۱۴- مراقبت در خصوص کمرنگ جلوه‌دادن کارنامه درخشان انقلاب در مبارزه با فساد

- ۱۵- پرهیز از جنجال و هیاهو در پرونده‌های مفاسد اقتصادی:
- ۱۵-۱- ضرر داشتن جنجال تبلیغاتی درباره کاری که هنوز انجام نشده است (کار را بکنیم، بعد اطلاع دهیم)
- ۱۵-۲- پرهیز از پیش داوری
- ۱۵-۳- اطلاع رسانی درباره فساد اقتصادی دور از اظهارات نسنجیده و تبلیغات‌گونه
- ۱۶- در نظر گرفتن شاخصه مبارزه با فساد مالی و اقتصادی در بررسی صلاحیت نامزدها
- ۱۷- مراقبت در خصوص متهم کردن بی‌گناهان و یکسان گرفتن گناهان کوچک و بزرگ
- ۱۸- مراقبت در خصوص احساس ناامنی کردن مدیران درستکار و صالح و خدمتگزار
- ۱۹- شناسایی درست نقاط آسیب دیده در گردش مالی و اقتصادی کشور
- ۲۰- پرداختن به ریشه‌ها و ام‌الفسادها در مبارزه با مفاسد اقتصادی

اهمیت، بایدها و پیامدهای مبارزه با فساد اقتصادی:

- ۲۱- مراقبت در خصوص القای عمومی بودن و سیستمی بودن فساد:
۱-۲۱- وجود نداشتن فساد سیستمی در کشور
۲-۲۱- زیاد بودن حتی یک نفر فاسد در نظام اسلامی
۳-۲۱- پاکدست بودن بسیاری از کارگزاران و مدیران کشور
۲۲- بستن راه های فساد در مدیریت های کلان
۲۳- برخی از واگذاری ها، نمونه هایی از کارهای نسنجیده یا فسادآلود

ج) نتایج مثبت مبارزه با فساد اقتصادی:

- ۱- ایجاد فضای امن اقتصادی و باز شدن میدان برای فعالیت سالم اقتصادی
۲- بهبود فضای کسب و کار و فضای معیشت
۳- ایجاد نشاط اقتصادی
۴- تحقق اصلاحات انقلابی، اسلامی و واقعی در کشور
۵- اجرای بهتر سیاست های اصل ۴۴
۶- از بین رفتن رشوه و ارتشاء و مشروع شدن راه های کسب ثروت
۷- ترجیح داده نشدن دلالی بر تولید

اهمیت، بایدها و
پیامدهای مبارزه با فساد
اقتصادی:

الف) اهمیت مبارزه با فساد اقتصادی:

- ۱- از پیش شرط ها و پیش نیازهای اجرای عدالت و از شاخصه های دولت اسلامی
- ۲- از نیازها و مطالبات حقیقی مردم
- ۳- جهاد واقعی و از ارکان مهم مدیریت اقتصادی
- ۴- از جمله اولین خطوط برنامه امیرالمؤمنین(ع)
- ۵- از اصول انقلاب و از شاخصه های اصول گرایی

حماسی
معاونت سیاسی
صدرا و تیما

۶- از مؤلفه های سیاست های مقاومتی:

۶-۱- جلوگیری از فعالیت ها و زمینه های فسادزا در حوزه های پولی، تجاری و ارزی، از سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی

۷- از ملزومات کار اقتصادی درست و قوی

۸- از وظایف نظارتی مجلس

۹- ویرانگر بودن فساد اقتصادی:

۹-۱- فساد اقتصادی، ضربه‌زننده به مشروعیت حکومت‌ها

۹-۲- آسیب دیدن اساس پیشرفت در پی رواج مفاسد اقتصادی

۹-۳- از بین رفتن منابع ثروت در پی فساد اقتصادی

۹-۴- معوق شدن سرمایه‌گذاری‌های درست و سالم

۹-۵- خالی شدن بیت‌المال و رفتن پول مردم به جیب اشخاص طماع و
حریص و خودخواه و زیاده‌طلب

۹-۶- گسترش رشوه‌دهی و رشوه‌گیری

۹-۷- گسترش پول و لقمه حرام در بین مردم و رایج شدن گناه و
اقسام فسادها

۹-۸- ایجاد دور باطل ناشی از پول‌را در خدمت قدرت و قدرت‌را در
خدمت پول‌قراردادن

۹-۹- قربانی شدن تولیدکنندگان کشور

۹-۱۰- گندشدن حرکت عمومی کشور

ب) چگونگی (بایدهای) مبارزه با مفاسد اقتصادی:

۹- سلامت و امانت داشتن
مبارزه کنندگان با فساد

۱۰- فرهنگ‌سازی برای
جلوگیری از اشرافی‌گری،
رفاه‌زدگی، عشرت‌طلبی و
اسراف

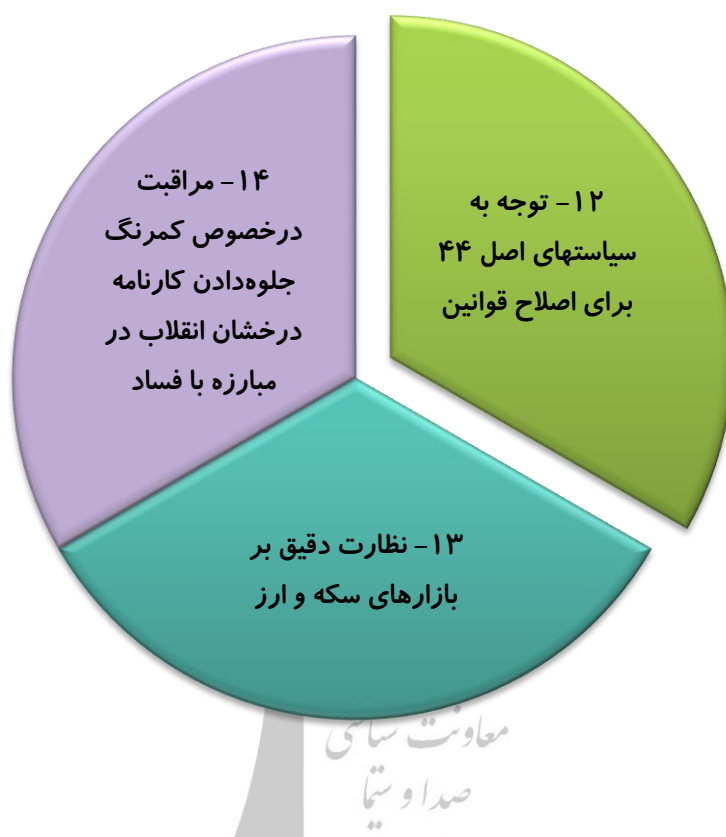
پژوهش
تخریبی
معاونت سیاسی

۱۱- حذف مناسبات غلط اقتصادی و فساد پولی و مالی:

۱-۱۱- سوءاستفاده از قدرت برای به دست آوردن ثروت‌های
بادآورده و نامشروع

۲-۱۱- سوءاستفاده از سرمایه‌های ملی، ویژه‌خواری، زدوبند و
تبعیض‌های مَبان (آشکار)

۳-۱۱- برخی از واگذاری‌ها، نمونه‌هایی از کارهای نسنجیده یا
فسادآلود

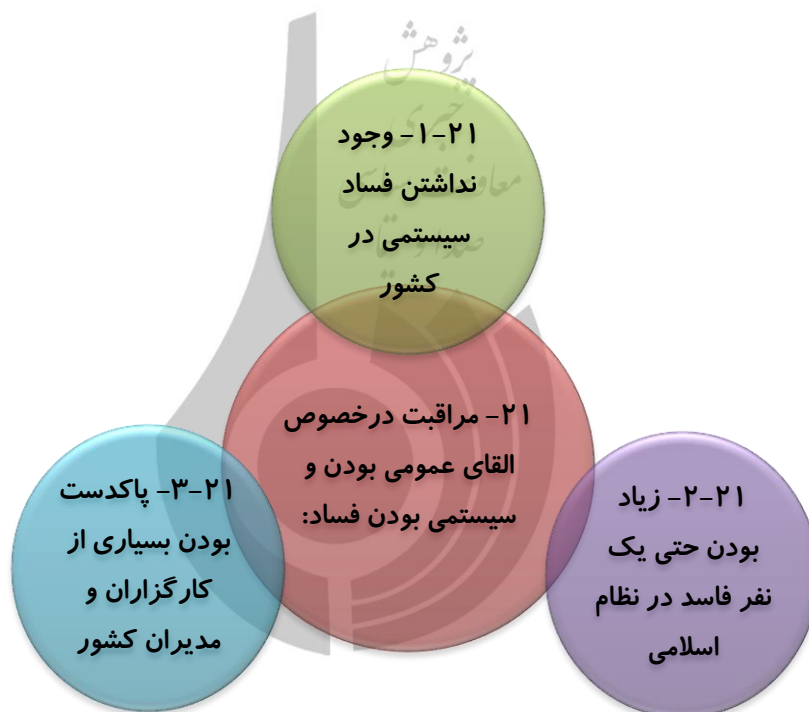
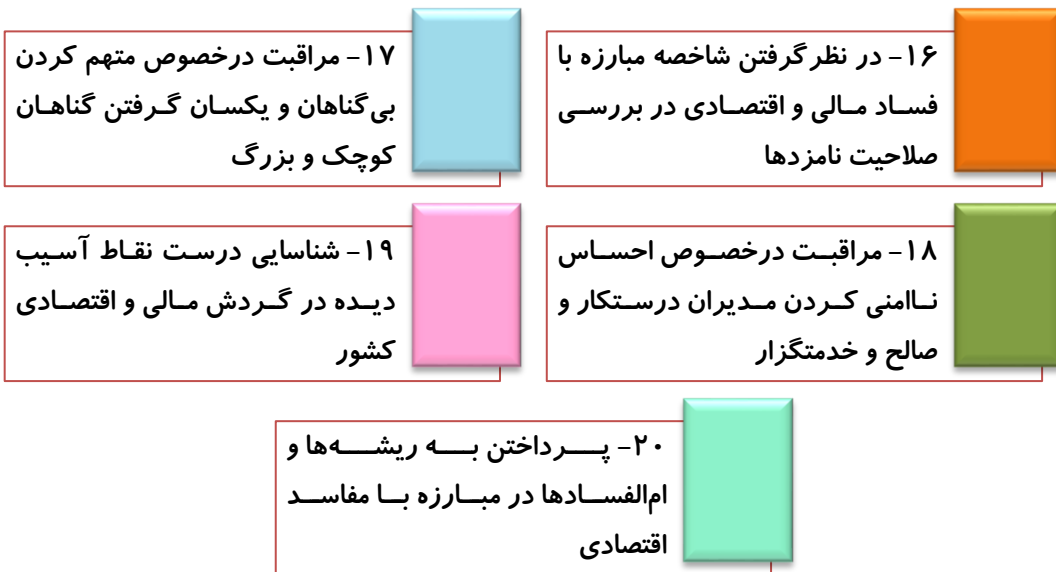

۱۵- پرهیز از جنجال و هیاهو در پرونده‌های مفاسد اقتصادی:

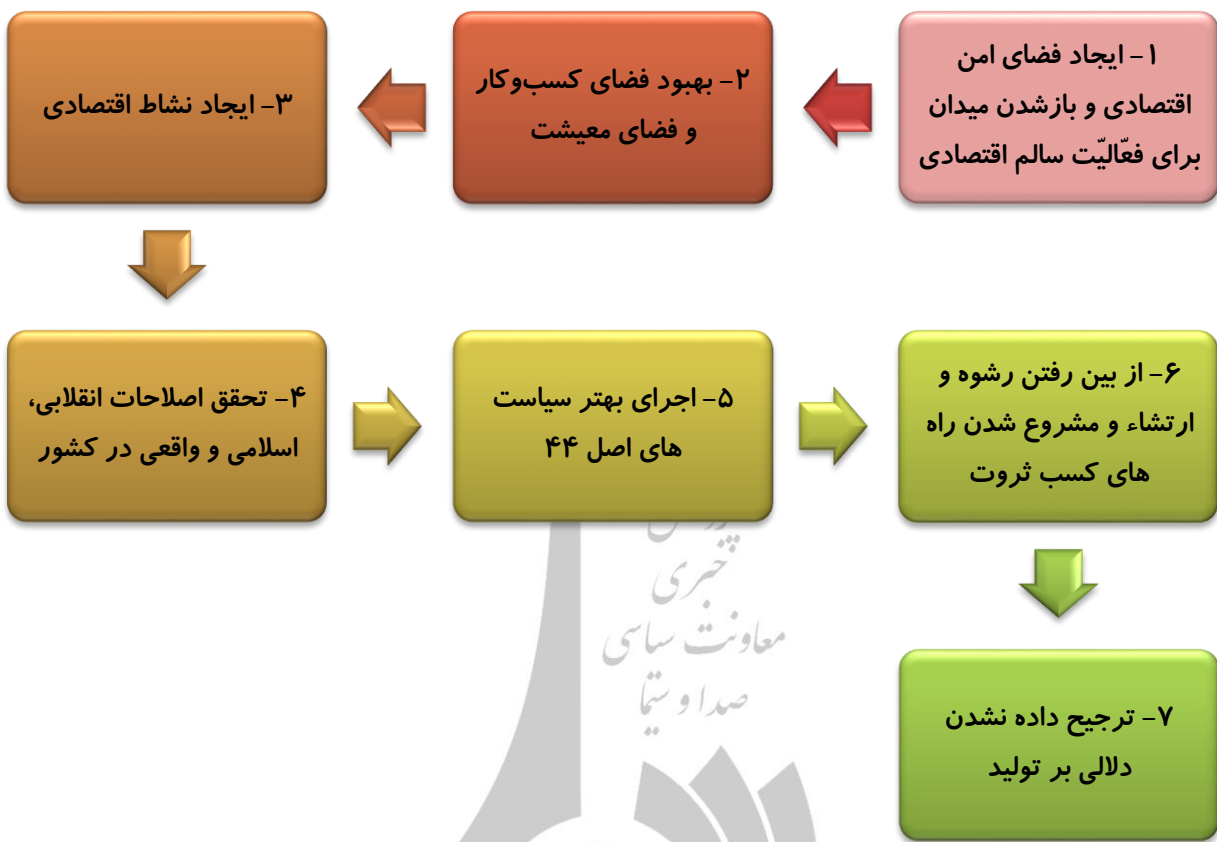
۱-۱۵- ضرر داشتن جنجال تبلیغاتی درباره کاری که هنوز انجام نشده است (کار را بکنیم، بعد اطلاع دهیم)

۲-۱۵- پرهیز از پیش داوری

۳-۱۵- اطلاع رسانی درباره فساد اقتصادی دور از اظهارات نسنجیده و تبلیغات گونه

ج) نتایج مثبت مبارزه با فساد اقتصادی:

— شاخص‌ها و محورهای بیانات

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
۱	اهمیت، بایدها، پیامدها و چگونگی مبارزه با فساد اقتصادی:	<p>الف) اهمیت مبارزه با فساد اقتصادی:</p> <p>۱- از پیش شرطها و پیش نیازهای اجرای عدالت و از شاخصه های دولت اسلامی</p> <p>۲- از نیازها و مطالبات حقیقی مردم</p> <p>۳- جهاد واقعی و از ارکان مهم مدیریت اقتصادی</p> <p>۴- از جمله اولین خطوط برنامه امیرالمؤمنین(ع)</p> <p>۵- از اصول انقلاب و از شاخصه های اصول گرایی</p> <p>۶- از مؤلفه های سیاست های مقاومتی:</p> <p>۶-۱- جلوگیری از فعالیت ها و زمینه های فسادزا در حوزه های پولی، تجاری و ارزی، از سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی</p> <p>۷- از ملزومات کار اقتصادی درست و قوی</p> <p>۸- از وظایف نظارتی مجلس</p> <p>۹- و برانگیز بودن فساد اقتصادی:</p> <p>۹-۱- فساد اقتصادی، ضربه زننده به مشروعیت حکومت ها</p> <p>۹-۲- آسیب دیدن اساس پیشرفت در پی رواج مفاسد اقتصادی</p> <p>۹-۳- از بین رفتن منابع ثروت در پی فساد اقتصادی</p> <p>۹-۴- معوق شدن سرمایه گذاری های درست و سالم</p>	<p>« مبارزه‌ی با فساد اولاً پیشگیری است، بعد درمان است؛ قبلاً بایستی زمینه‌های فساد را از بین ببریم، بعد هم اگر فسادى به وجود آمد، بایستی درمان کنیم. بنابراین، همه‌ی قوای کشور در این زمینه [مسئولند]؛ مخصوص قوه‌ی قضائیه نیست؛ قوه‌ی مجریه، قوه‌ی مقننه، همه‌ی اینها بایستی در این زمینه احساس مسئولیت کنند. همین واگذاری‌هایی که حالا این روزها بحثش هست که چه مشکلاتی را به وجود آورده، چه سختی‌هایی را. از این طرف یک عده‌ای جوان و علاقه‌مند و پُرانگیزه دارند همین طور تولید را رونق میدهند و پیش می‌برند، انسان این را مشاهده میکند، از آن طرف هم خرابکاری‌ها، یک بخش‌هایی از تولید را خراب میکند. این به خاطر همین فساد است؛ یعنی فسادهایی که وجود داشته، کارهایی که یا نسنجیده یا فسادآلود انجام گرفته، نتیجه‌اش اینها میشود. باید اینها را توجّه داشت که به این قضایایی که در برخی از بخشهای کشور -در اراک، در خوزستان، جاهای دیگر- پیش آمد به اینها نینجامد».</p> <p>« مدیریت اقتصادی دو رکن مهم دارد؛ یکی این است که ما میدان را باز کنیم برای فعالیت فعالان سالم اقتصادی؛ میدان باز بشود برای اینها و کمکشان بکنیم؛ افراد صاحب فکر اقتصادی بنشینند ببینند راه‌های کمک کردن به فعال اقتصادی چیست -راه‌هایی وجود دارد- و موانعی که بر سر راه کار درست اینها و پیشرفت اینها وجود دارد چیست؟ آن موانع را بردارند؛ من حالا یکی دو مثال عرض خواهم کرد؛ یک رکن مدیریت این است. یک رکن دیگر هم این است که دستگاه دولتی، هوشمندانه، هوشیارانه، با چشم باز، مراقب فعالیت مضر اقتصادی باشد؛ یعنی یک فعال اقتصادی‌ای که حرکت مضر میکند، مورد توجّه قرار بگیرد، جلویش گرفته بشود، جلوی منافذ فساد بسته بشود و گرفته بشود.</p> <p>بخش دوم [مدیریت اقتصادی] هم مبارزه‌ی با مفسد و بستن منافذ فساد است؛ چشم باز مدیران؛ آنچه نیاز است این است. ببینید، همین تازه یک گزارشی وزارت اطلاعات برای ما فرستاد، من نگاه کردم این گزارش را دیدم از آبان ۹۶ تا تیر ۹۷، ۵۶ اخطار در مورد مسائل مربوط به فساد اقتصادی، به دستگاه‌های مختلف دولت از طرف وزارت اطلاعات داده شده! خب این کار اطلاعات، کار خوبی است؛ من نمیدانم چقدرش دنبال شده چقدرش دنبال نشده، [اما] این مهم است که نگاه کنیم ببینیم در طول مثلاً چند ماه، وزارت اطلاعات برخورد کرده با یک رقم به این بزرگی؛ یعنی ۵۶ مورد را وزارت اطلاعات مطرح کرده و ذکر کرده. [در خصوص] همین حوادثی هم که اخیراً پیش آمد، حالا آقای دکتر روحانی اشاره کردند و بیان کردند توجیهاتی را که درست است توجیهات ایشان، منتها واقع قضیه این است که در کنار این توجیهات، یک مقداری غفلت و بی‌توجهی مدیریتی انجام گرفته. وقتی که ما میخواهیم ارز را به هر دلیلی وارد بازار کنیم -[چون] این را لازم میدانیم، این را وسیله‌ای برای پایین آوردن قیمت ارز میدانیم- باید این کار را با چشم باز انجام بدهیم تا این جور نشود که در این شرایط سخت ما، چند میلیارد دلار بیفتد دست یک عده‌ی معدودی که یا قاچاق کنند، یا بگردند در کردستان عراق بفروشند، یا در بازار داخلی آن را نقد کنند، یا به‌عنوان گردشگری بگیرند جور</p>

۹-۵- خالی شدن بیت‌المال و رفتن پول مردم به جیب اشخاص طماع و حریص و خودخواه و زیاده‌طلب

۹-۶- گسترش رشوه دهی و رشوه‌گیری

۹-۷- گسترش پول و لقمه حرام در بین مردم و رایج شدن گناه و اقسام فسادها

۹-۸- ایجاد دور باطل ناشی از پول را در خدمت قدرت و قدرت را در خدمت پول قرار دادن

۹-۹- قربانی شدن تولید کنندگان کشور

۹-۱۰- کُند شدن حرکت عمومی کشور

ب) چگونگی (بایدهای) مبارزه با مفاسد اقتصادی:

- ۱- اولویت دادن پیشگیری بر درمان، در مبارزه با فساد:
 - ۱-۱- از بین بردن زمینه‌های فساد
 - ۱-۲- جلوگیری از فساد در مراحل اولیه شکل گیری
- ۲- برخورد قاطع، عادلانه، سریع و علنی با مفسد:
 - ۲-۱- عزم راسخ و اقدام جهادی و قاطع
 - ۲-۲- برخورد هوشمندانه و مدبرانه
 - ۲-۳- پرهیز از اطاله دادرسی در پرونده‌های مهم اقتصادی
- ۳- نظارت کامل و مستمر بر جلوگیری از بد استفاده کردن از ظرفیت‌ها و منابع داخلی

دیگر عمل کنند - که خب این را همه میدانند- و یا به‌عنوان آوردن یک کالایی ثبت سفارش کنند [ولی] یک کالای دیگر را بیاورند؛ اینها خب چیزهایی است که مدیریتهای میتوانند اینها را [مراقبت] کنند که این را من با آقای رئیس‌جمهور هم قبلاً در میان گذاشتم. این جور هم نیست که ما لازم باشد بالای سر هر یک نفری یک پلیس بگذاریم که ببینیم چه کار میکند؛ نه، امروز خب شیوه‌هایی وجود دارد، روشهایی وجود دارد، روشهای پیشرفته‌ای وجود دارد؛ میشود اینها را کنترل کرد. باید کنترل کرد یعنی باید با چشم باز مراقبت کرد. این مدیریت اقتصادی است. من به‌نظر می‌آید شما میتوانید این کار را بکنید، دولت ما میتواند این کار را بکند؛ این کاری نیست که جزو محالات باشد یا جزو مشکلات فوق‌العاده باشد؛ نه؛ اهتمام لازم است، ورود مجاهدانه‌ی در وسط میدان لازم است و این کارها را میتوانید انجام بدهید.

یک مواردی هم هست که بحث سودطلبی نیست که بگوییم برای سودطلبی، این آدم -مفسد اقتصادی- این کار را کرده، [بلکه] خرابکاری است. مثلاً فرض بفرمایید شما می‌بینید ناگهان در تهران یا در شهرهای بزرگ، پوشک بچه کمیاب میشود؛ این اتفاق افتاده، واقعی است، این به‌عنوان فرض نیست؛ آخر پوشک بچه؟ این مردم را عصبانی میکند دیگر! طرف مقابل -دشمن- میخواهد مردم عصبانی بشوند از دستگاه دولتی و دستگاه حکومت؛ این یکی از راه‌هایش است؛ پوشک! یا شب عید که مثلاً فرض کنید وقت شست‌وشو و مانند اینها است، مواد شوینده ناگهان کمیاب میشود، نیست؛ خب این کاری است که خرابکاری است. اینها را بایستی با چشم باز دنبال کرد؛ این یک مسئله‌ی مهم است».

«فساد اقتصادی و اخلاقی و سیاسی، توده‌ی چرکین کشورها و نظامها و اگر در بدنه‌ی حکومتها عارض شود، زلزله‌ی ویرانگر و ضربه‌زننده به مشروعیت آنها است؛ و این برای نظامی چون جمهوری اسلامی که نیازمند مشروعیتی فراتر از مشروعیت‌های مرسوم و مبنائی‌تر از مقبولیت اجتماعی است، بسیار جدی‌تر و بنیانی‌تر از دیگر نظامها است.»

«ارز را یا سگه را وقتی که به‌صورت غلط تقسیم میکنند، این دو طرف دارد: یکی آن که می‌آید این را می‌گیرد و مثلاً فرض کنید قاچاقچی است یا به قاچاقچی می‌فروشد؛ یکی آن که این را میدهد. ما همه‌اش داریم دنبال آن کسی که «می‌گیرد» می‌گردیم - مفسد اقتصادی، قاچاقچی- درحالی‌که تقصیر عمده متوجه آن کسی است که «داد»؛ او را باید دنبال کرد. در این کاری که اخیراً قوه‌ی قضائیه شروع کرده که کار درستی است، دنبال این هستند. نه اینکه بیخود زید و عمرو را متهم کنند؛ نه، لکن بالاخره یک تخلفی انجام گرفته، یک خطای بزرگ انجام گرفته. نمی‌گوییم هم «خیانت»؛ زبان بنده این جور نمی‌گردد که راحت بگوییم فلانی یا فلان کس‌ها خیانت میکنند؛ نه، اما بالاخره خطا کردند و خطای مهمی کردند که ضررش به مردم برگشت.

یک نکته، مسئله‌ی فساد است. یکی از کارهایی که حتماً باید انجام بگیرد، مقابله‌ی با فساد است. این نامه‌ای که رئیس محترم قوه‌ی قضائیه پریروز به ما نوشتند و ما هم جواب دادیم و تأکید کردیم، یک گام مهم مثبتی است برای مقابله‌ی با فساد و مفسد؛ مفسد بایستی مجازات بشود. خب حالا چرا این را ما علنی می‌گوییم و اصرار میکنیم؟ برای خاطر اینکه تجربه نشان داده که وقتی با فساد و با مفسد، مواجهه و مقابله صورت

۱. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۳۹۷/۰۶/۰۷

۲. بیانیه «گام دوم انقلاب» خطاب به ملت ایران، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲

۴- تعهد همگانی به تخطی

نکردن از حدود قانونی

۵- شفاف‌سازی (شرط اصلی

مبارزه با فساد اقتصادی)

۶- مبارزه جدی با بدحساب‌های

بانکی

۷- ایجاد فضای رقابتی و فضای

بائثبات

۸- پرهیز از اهداف و مقاصد

جناحی و سیاسی:

۸-۱- مجازات مفسدان در هر رده‌ای

به منظور عبرت شدن برای دیگران

۸-۲- برخورد بدون تبعیض با

مفسدان اقتصادی در هر جا و هر

مسند

۹- سلامت و امانت داشتن مبارزه

کنندگان با فساد

۱۰- فرهنگ‌سازی برای جلوگیری

از اشرافی‌گری، رفاه‌زدگی،

عشرت‌طلبی و اسراف

۱۱- حذف مناسبات غلط

اقتصادی و فساد پولی و مالی:

۱۱-۱- سوءاستفاده از قدرت برای به

دست‌آوردن ثروت‌های بادآورده و

نامشروع

۱۱-۲- سوءاستفاده از سرمایه‌های

ملی، ویژه‌خواری، زدوبند و تبعیض-

های مبّان (اشکار)

۱۱-۳- برخی از واگذاری‌ها،

نمونه‌هایی از کارهای نسنجیده یا

فسادآلود

۱۲- توجه به سیاست‌های اصل

۴۴ برای اصلاح قوانین

۱۳- نظارت دقیق بر بازارهای

سکه و ارز

میگیرد، جیغ‌و دادهایی از گوشه‌و کنار بلند میشود. من ده دوازده سال قبل از این یک نامه‌ای نوشتم به سران سه قوه درباره‌ی فساد؛ آنجا گفتم که این یک -قریب به این مضمون؛ در مدارک و مانند اینها موجود است- اژدهای هفت‌سر است؛ فساد این‌جوری است، یک سرش را زدی، چند سر دیگر دارد که بالا می‌آیند؛ باید به‌طور کامل با آن مواجهه بشود. اینکه علنی میکنیم، برای این است که همه بدانند، همه بفهمند بنا است با مفسد بدون رعایت هیچ ملاحظه‌ای برخورد قاطع صورت بگیرد. (اجازه بفرمایید، اجازه بفرمایید! شما مگر دادگاهید که میگویید اعدام باید گردد؟ بعضی‌هایشان ممکن است اعدامی باشند، بعضی ممکن است نخیر، اعدامی نباشند، حسی باشند؛ فضا سازی نکنید که «اعدام باید گردد» که مجبور بشوند [اعدام کنند]؛ البته مجبور که نمیشوند، مراعات میکنند.) بنده نوشته‌ام باید عادلانه باشد و با دقت انجام بگیرد؛ یعنی کار بایستی دقیق و عادلانه انجام بگیرد.

یک نکته‌ی بسیار مهم در زمینه‌ی فساد هست؛ این را بگویم، این را همه توجه کنند، همه‌ی ملت ایران هم توجه کنند. بنده از قدیم با فساد و مفسد و مفسدین اقتصادی و غیرذلک مبارزه میکردم و مخالفت میکردم، الان هم عقیده‌ام قرص و محکم همین است؛ اما بعضی‌ها وقتی درباره‌ی فساد حرف میزنند، افراطی حرف میزنند، حواستان باشد! یک‌جوری حرف میزنند که گویا همه فاسدند، همه‌ی مدیران را و همه‌ی دستگاه‌ها را فساد گرفته! نه آقا، این‌جوری نیست؛ یک تعداد کمی فاسدند. بله! فساد، کمش هم زیاد است و باید با آن مواجهه بشود؛ اما این یک حرف است، اینکه شما جوری حرف بزنی که شنونده خیال کند همه جا را فساد گرفته [حرف دیگری است]. بعضی‌ها تعبیّرات فرنگی هم به کار میبرند: «فساد سیستمی»؛ نه آقا! آن کسی که فساد را سیستمی میبیند، در مغز خودش فساد هست، در چشم خودش فساد هست. این همه مدیر پاک‌دست، این همه کارگزار مؤمن و پاک‌دست در سرتاسر کشور در همه‌ی دستگاه‌ها وجود دارند، دارند زحمت میکشند؛ چرا به اینها ظلم میکنید؟ چرا خلاف میگویید؟ چرا به نظام اسلامی ظلم میکنید؟ بله! در نظام اسلامی یک نفر هم نباید فاسد باشد؛ اما آنچه وجود دارد، مثلاً ده فاسد است، نه ده هزار فاسد؛ خب اینها خیلی تفاوت دارد؛ این را توجه داشته باشید. بعضی‌ها در حرف زدن، در نوشتن؛ حالا که دیگر فضای مجازی هم هست، راحت برمیدارند اینجا و آنجا مینویسند «آقا همه را فساد گرفته»؛ نه آقا! این‌جوری نیست. بله! فساد هست، در دستگاه‌های مختلف هم هست. من دیدم مثلاً در فرض کنید مجلس یا جای دیگر بعضی‌ها را متهم میکنند؛ درست که دقت میکنید، می‌بینید آنهایی که مورد اتهام قرار گرفته‌اند یک چند نفر آمدند؛ این چند نفر را نمیشود تعمیم داد. تازه اگر راست باشد؛ ممکن است همین هم که متهم میکنند دروغ باشد، خلاف واقع باشد، از روی ندانستن و بی‌اطلاعی باشد؛ اما اگر هم راست باشد، تازه میشود چند نفر در مقابل یک عده‌ی کثیر. توجه داشته باشید که افراط و تفریط در همه‌ی چیزها غلط است.

دولت هم باید از نیروهای پُرانگیزه و زرنگ استفاده کند -در مدیریتهای کلان؛ نه فقط در کارهای خرده‌ریز، [بلکه] در وزارتها و در مدیریتهای بالا- و راه‌های فساد را ببندد. بله! قوه‌ی قضائیه مجازات میکند، اما در قوه‌ی مجریه میتوان جلوی راه‌های فساد را - کارهایی که فسادآفرین است- بست. مثلاً در همین قضیه‌ی ارز و سکه و این حرفها، اگر نظارت بود، اگر دقت بود، اگر پیگیری بود، راه این فساد بسته میشد؛ این در دروازه را

۱۴- مراقبت در خصوص کمرنگ

جلوه دادن کارنامه درخشان

انقلاب در مبارزه با فساد

۱۵- پرهیز از جنجال و هیاهو در

پرونده‌های مفاسد اقتصادی:

۱-۱۵- ضررداشتن جنجال تبلیغاتی

درباره کاری که هنوز انجام نشده

است (کار را بکنیم، بعد اطلاع دهیم)

۲-۱۵- پرهیز از پیش داوری

۳-۱۵- اطلاع رسانی درباره فساد

اقتصادی دور از اظهارات نسنجیده و

تبلیغات گونه

۱۶- در نظر گرفتن شاخصه مبارزه

با فساد مالی و اقتصادی در

بررسی صلاحیت نامزدها

۱۷- مراقبت در خصوص متهم

کردن بی‌گناهان و یکسان گرفتن

گناهان کوچک و بزرگ

۱۸- مراقبت در خصوص احساس

ناامنی کردن مدیران درستکار و

صالح و خدمتگزار

۱۹- شناسایی درست نقاط

آسیب دیده در گردش مالی و

اقتصادی کشور

۲۰- پرداختن به ریشه‌ها و

ام‌الفسادها در مبارزه با مفاسد

اقتصادی

۲۱- مراقبت در خصوص القای

عمومی بودن و سیستمی بودن

فساد:

۱-۲۱- وجود نداشتن فساد

سیستمی در کشور

نیستند، کاری که باید انجام بگیرد انجام نگرفت، خب فساد درست شد. یکی از کارها همین است که راه‌های فساد، درهای فساد بسته بشود^۱.

- «یک مسئله‌ی دیگر، مسئله‌ی مبارزه‌ی با مفاسد است که به نظر من چیز مهمی است. امروز خب مسئله‌ی اقتصاد، یک مسئله‌ی اساسی در کشور است. مخاطب اصلی در مدیریت اقتصاد کشور البته قوه‌ی مجریه است و در بخشی قوه‌ی مقننه؛ در این تردیدی نیست؛ ولی قوه‌ی قضائیه هم میتواند نقش ایفا کند در جاهای مختلفی در مسئله‌ی اقتصاد. یکی از جاهایی که قوه‌ی قضائیه میتواند برای اصلاح اقتصاد کشور نقش ایفا کند، ایجاد امنیت فضای اقتصادی است؛ این کار قوه‌ی قضائیه است. قوه‌ی قضائیه باید بتواند نوعی برخورد کند با مختل‌کننده‌ی امنیت، که فضای کسب‌وکار مردم، فضای زندگی و معیشت مردم، یک فضای امنی باشد؛ این یکی از زمینه‌های کار قوه‌ی قضائیه برای اقتصاد کشور است. یک قلم دیگر از کارهایی که قوه‌ی قضائیه در زمینه‌ی مسائل اقتصاد می‌خواهد انجام بدهد، همین است؛ مبارزه‌ی با مفاسد اقتصادی و مفسدین اقتصادی. قوه‌ی قضائیه در این زمینه به صورت واضح و گاهی حتی به صورت جنجالی وارد بشود.

به نظر من در مجموع، دستگاه یک خطای دوپایه‌ای را دارد در زمینه‌ی برخورد با مسائل اقتصادی انجام میدهد؛ یک پایه عبارت است از نوعی حرف زدن و مشی کردن که تلقی عمومی این باشد که فساد عمومی است، در حالی که فساد عمومی نیست، فساد مال تعداد اندکی مفسد است؛ هم در دستگاه‌های دولتی، هم در دستگاه‌های مردمی، هم در محیط کسب‌وکار، آنهایی که مفسدند، افراد معدودی هستند، تعداد معدودی؛ [ولی] ما جوری در اظهاراتمان و در تعبیراتمان حرف می‌زنیم که تلقی مردم این میشود که خب همه‌جا را فساد گرفته! این غلط است، واقعیت این نیست. این یک پایه‌ی غلط، پایه‌ی غلط دوم این‌که با آن موردی که واقعاً فساد است، برخورد قاطع و روشن نمی‌کنیم؛ باید برخورد بشود؛ آنجایی که واقعاً مفسد اقتصادی است، باید صریح و روشن برخورد بشود. و برخورد هم البته با تبیین [باشد]؛ یکی از کارهای مهم این است، که برمیگردد به همان مقوله‌ی تبلیغ. یعنی وقتی یک مفسد اقتصادی را شما محاکمه می‌کنید و محکوم می‌کنید به یک مثلاً جزائی و یک مجازات و معاقبه‌ای، این برای مردم جوری تبیین بشود که مردم همه احساس کنند که این کار درستی است و این کار باید همین‌جور انجام می‌گرفت^۲.

- «ایشان، «برخورد جدی با مفاسد اقتصادی»، «مسئله‌ی روستاها»، «مدیریت واردات و صادرات» و «آمایش سرزمین» را از دیگر موضوعات نیازمند توجه ویژه خواندند و خاطرنشان کردند: در آمایش سرزمینی استان‌ها کارهایی شده است اما در آمایش سرزمینی کشور، هنوز سندی نداریم که باید برای تدوین و اجرای این سند مهم، برنامه‌ی زمان‌بندی تهیه شود^۳.

- «یکی از مهم‌ترین مسائل، جلوگیری از فساد داخلی است. این کاری که حالا مطرح شده و گفته شده است و مسئولین هم بحمدالله صریحاً اعلان کرده‌اند که جلوی این فسادها و این زیاده‌خواهی‌ها و زیاده‌خوری‌ها و این حقوق‌های گزاف را میگیرند - که در بعضی جاها هم بحمدالله شد؛ در بعضی از بخش‌ها و سازمان‌ها که به ما گزارش دادند،

۱. بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۹۷/۰۵/۲۲

۲. بیانات در دیدار رئیس و مسئولان قوه قضائیه، ۱۳۹۷/۰۴/۰۶

۳. دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت با رهبر انقلاب، ۱۳۹۶/۰۶/۰۴

۲۱-۲- زیاد بودن حتی یک نفر فاسد در نظام اسلامی

۲۱-۳- پاکدست بودن بسیاری از کارگزاران و مدیران کشور

۲۲- بستن راه‌های فساد در مدیریت‌های کلان

۲۳- برخی از واگذاری‌ها، نمونه‌هایی از کارهای نسنجیده یا فسادآلود

ج) نتایج مثبت مبارزه با فساد اقتصادی:

۱- ایجاد فضای امن اقتصادی و باز شدن میدان برای فعالیت سالم اقتصادی

۲- بهبود فضای کسب و کار و فضای معیشت

۳- ایجاد نشاط اقتصادی

۴- تحقق اصلاحات انقلابی، اسلامی و واقعی در کشور

۵- اجرای بهتر سیاست‌های اصل ۴۴

۶- از بین رفتن رشوه و ارتشاء و شروع شدن راه‌های کسب ثروت

۷- ترجیح داده نشدن دلالتی بر تولید

این اقدام تحقق پیدا کرد، عملی شد- بایستی فراگیر بشود، باید دنبال بشود، باید رها نشود این کار، جلوی فساد باید گرفته بشود.

جلوی اشرافی‌گری باید گرفته بشود؛ اشرافی‌گری بلامی کشور است. وقتی اشرافی‌گری در قلّه‌های جامعه به وجود آمد، سرریز خواهد شد به بدنه؛ [آن وقت] شما می‌بینید فلان خانواده‌ای که وضع معیشتی خوبی هم ندارد، وقتی میخواهد پسرش را داماد کند یا دخترش را عروس کند یا فرض کنید مهمانی بگیرد، مجبور است به سبک اشرافی حرکت بکند. وقتی اشرافی‌گری فرهنگ شد، میشود این. جلوی اشرافی‌گری باید گرفته بشود. رفتار مسئولین، گفتار مسئولین، تعالیمی که میدهند، باید ضد این جهت اشرافی‌گری باشد؛ کمالینکه اسلام این جوری است^۱.

- «با فساد مبارزه‌ی جدی بشود، با ویژه‌خواری مبارزه‌ی جدی بشود، با قاچاق مبارزه‌ی جدی بشود؛ اینها دارد به اقتصاد کشور لطمه میزند و ضررش را مردم می‌بینند. اگر ما در مقابل آن مجموعه‌ای که فرض بفرمایید با زدوبست‌هایی در زمینه‌ی مسائل اقتصادی ویژه‌خواری میکنند، خودشان را از امتیازات ویژه برخوردار میکنند و یا دچار فساد پولی و مالی و اقتصادی میشوند، سهل‌انگاری کنیم، قطعاً کشور ضرر خواهد کرد؛ نباید سهل‌انگاری بشود. البته در مقام بیان و در روزنامه‌ها و جنجال و بخصوص با جهت‌گیری‌های سیاسی، حرفهای قشنگ خوبی زده میشود اما اینها فایده‌ای ندارد. حالا یک مجرم اقتصادی را مثلاً فرض کنیم دستگیر کردند، روزنامه‌ها درباره‌اش بنویسند و عکس و تفصیلات و کارهایی مانند اینها را با اهداف جناحی و سیاسی بکنند، اینها فایده‌ای ندارد؛ دو صد گفته چون نیم کردار نیست. باید جلوی آن فساد را که امروز ممکن است پیش بیاید بگیرند و مانع فساد بشوند. قاچاق همین جور است؛ مانع قاچاق [بشوند]. باید با قاچاق، به معنای واقعی کلمه مبارزه کنند^۲.

- «متولیان مبارزه‌ی با فساد هم در این زمینه (تقویت تولید) نقش دارند. حالا اسم فساد زیاد آورده میشود. حرف زدن راجع به فساد که فایده‌ای ندارد؛ با «دزد دزد» گفتن، دزد از دزدی دست برنمی‌دارد؛ باید رفت، وارد شد. مسئولان کشور، روزنامه که نیستند که راجع به فساد حرف می‌زنند. بله، روزنامه راجع به فساد ممکن است حرف بزند، من و شما که مسئول هستیم باید اقدام کنیم؛ حرف دیگر چیست؟ وارد بشوید؛ [اگر] بلدیم اقدام کنیم، جلوی فساد را به معنای واقعی کلمه بگیریم^۳.

- «مبارزه‌ی جدی با قاچاق از جمله‌ی کارهای لازم در اقتصاد کشور است. مبارزه‌ی جدی با بدحساب‌های بانکی؛ یک عده‌ای هستند از تسهیلات بانکی، بناحق و نادرست استفاده میکنند؛ برای یک کار تسهیلات می‌گیرند، در کار دیگری آن را مصرف میکنند که مصلحت کشور نیست؛ بعد هم بدهی خودشان را با بانک‌ها تسویه نمی‌کنند؛ اینها واقعاً مجرمند. بنده نمی‌گویم هرکسی بدهکار بانکی است مجرم است؛ نه، یکی هست ممکن است بدهکار بانکی باشد، [ولی] کمک هم باید به او کرد؛ هستند مواردی که حتی بدهکارند ولیکن بایستی کمک هم به او بکنند اما بعضی هم هستند که باید مورد مؤاخذه قرار بگیرند، مورد سؤال قرار بگیرند. این کارها باید در کشور انجام بگیرد^۴.

۱. بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۹۵/۰۵/۱۱

۲. بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی، ۱۳۹۵/۰۱/۰۱

۳. بیانات در دیدار جمعی از کارگران سراسر کشور، ۱۳۹۴/۰۲/۰۹

۴. بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی، ۱۳۹۳/۱۱/۲۹

- « کار دیگری که در وظایف نظارتی مجلس مهم است، مسئله‌ی مبارزه‌ی حقیقی با فساد است؛ حقیقتاً مبارزه‌ی با فساد [مهم است]. نگذاریم کانونهای چرکین شکل بگیرند که علاج آنها مشکل باشد. اگر نظارت درست باشد، گاهی اوقات در قدمهای اول میشود جلوی یک حرکت خطا و گناه‌آلود را گرفت؛ اگر ما در قدمهای اول جلوی آن را نگیریم و این بیماری پیشرفته شد و این زخم ناسور شد، آن وقت علاج آن مشکل میشود، سخت میشود؛ اگر به علاج هم برسد - که بیم این هست که به خاطر همین عواقب به علاج نرسد - با سختی و با دشواری و با تحمل خسارتها خواهد رسید؛ از اول جلوی آن را باید گرفت. خوشبختانه در زمینه‌های سیاسی و اقتصادی در نظام، این تجربه را هم ما داریم^۱».

- « این اقتصادی که به عنوان اقتصاد مقاومتی مطرح میشود، مردم‌بنیاد است؛ یعنی بر محور دولت نیست و اقتصاد دولتی نیست، اقتصاد مردمی است؛ با اراده‌ی مردم، سرمایه‌ی مردم، حضور مردم تحقق پیدا میکند. اما «دولتی نیست» به این معنا نیست که دولت در قبال آن مسئولیتی ندارد؛ چرا، دولت مسئولیت برنامه‌ریزی، زمینه‌سازی، ظرفیت‌سازی، هدایت و کمک دارد. کار اقتصادی و فعالیت اقتصادی دست مردم است، مال مردم است؛ اما دولت - به‌عنوان یک مسئول عمومی - نظارت میکند، هدایت میکند، کمک میکند. آن جایی که کسانی بخواهند سوءاستفاده کنند و دست به فساد اقتصادی بزنند، جلوی آنها را بگیرد؛ آنجایی که کسانی احتیاج به کمک دارند، به آنها کمک میکند. بنابراین آماده‌سازی شرایط، وظیفه‌ی دولت است؛ تسهیل می‌کند^۲».

- « نکته‌ی نهم [از مؤلفه‌های سیاستهای مقاومتی]، فسادستیزی است؛ ما اگر میخواهیم مردم در صحنه‌ی اقتصاد باشند، باید صحنه‌ی اقتصادی امنیت داشته باشد؛ اگر امنیت را میخواهیم، بایستی دست مفسد و سوءاستفاده‌چی و دورزننده‌ی قانون و شکننده‌ی قانون بسته بشود؛ مبارزه‌ی با فساد این است؛ این باید جدی گرفته بشود؛ امروز خوشبختانه مسئولین این را میگویند، لکن گفتن کافی نیست. همه‌ی مسئولین - چه مسئولین اجرایی، چه مسئولین قضائی و چه مسئولین قوه‌ی مقننه - در این جهت مسئولند. اگر چنانچه وضع اجتماع، وضع اقتصادی کشور مثل یک خانه‌ی بی‌درودروازه‌ای بود که هر که خواست آمد، هر جور خواست عمل کرد، هر چه خواست برد، خورد، خب معلوم است، انسان نجیب شایسته‌ی متینی که میخواهد از راه حلال ارتزاق کند، طبعاً جلو نمی‌آید. شفاف‌سازی، شرط اصلی این فسادستیزی است؛ باید شفاف‌سازی بشود، باید فضای رقابتی به‌وجود بیاید، باید فضای با ثبات به‌وجود بیاید؛ فعال اقتصادی در این شرایط خواهد آمد و احساس امنیت خواهد کرد. آن وقت در یک چنین فضایی آن کسی که با ابتکار خود یا سرمایه‌ی خود یا کارآفرینی خود ثروتی به‌دست می‌آورد، نظام اسلامی از او حمایت میکند و تأیید میکند. اگر چنانچه فضای سالمی شد، [آن وقت] کسب ثروت و کسب درآمد یک چیز مباح و مورد تأیید و مورد حمایت نظام است^۳».

- « با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا ابلاغ می‌گردد:

۱. بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۳/۰۳/۰۴

۲. بیانات در حرم مطهر رضوی، ۱۳۹۳/۰۱/۰۱

۳. بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، ۱۳۹۲/۱۲/۲۰

-شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و ...^۱.

- «شاخص بعدی [دولت اسلامی] که شاخص چهارم است، سلامت اقتصادی و مبارزه ی با فساد است. ببینید منصب حکومتی، جایگاه قدرت و منابع مالی است؛ وسوسه‌ها در اینجا انسان را راحت نمیگذارد. حالا شما به خودتان نگاه نکنید که متدینید و سطح بالا هستید و مقاومت میکنید در مقابل این وسوسه‌ها؛ در درجات پائین ممکن است در مقابل این وسوسه‌ها نتوانند مقاومت بکنند. شما باید مراقب باشید، شما باید چشم بصیرت بینی خودتان را بر سرتاسر این دستگاهی که زیر اشراف شما است و تحت مدیریت شما است، آنچنان بگسترانید که نگذارید در یک گوشه‌ای ناسلامتی اقتصادی به وجود بیاید و این وسوسه‌ها کارگر بشود. حتی قبل از آنکه دستگاههای نظارتی وارد بشوند؛ خوب، ما دستگاههای نظارتی در کشور داریم، آنها وظیفه‌ای دارند؛ چه آنچه مربوط به مجلس است، چه آنچه مربوط به قوه‌ی قضائیه است، چه آنچه مربوط به خود قوه‌ی مجریه است - مثل بازرسهای قوه‌ی مجریه - لکن قبل از آنکه نوبت به آنها برسد، خود مدیر دستگاه مراقب سلامت [آن] باشد و این احتیاج دارد به نگاه دائم؛ غفلت نباید کرد. بنده گاهی برای این دوستان و مدیرانی که با اینها می‌نشینیم صحبت میکنیم، مثال میزنم، میگویم مثل این نورا فکن‌هایی که ملاحظه کرده‌اید در بعضی از قلعه‌ها و مانند اینها یک نورا فکنی دائم دارد همین‌طور دور میزند، این نورا فکن نگاه شما باید دائم دور بزند؛ یعنی هیچ راه نفوذ وجود نداشته باشد؛ دائم باید نگاه کنیم، مراقبت بکنیم. واقعاً فساد مثل موربانه است؛ نگذارید که فساد و رشوه و پارتی‌بازی و اسراف و تجمل و خرجهای زیادی و مانند اینها، در دستگاهتان نفوذ بکند. بخشی از این علاجی که در زمینه‌ی مسائل اقتصادی آقای دکتر روحانی اشاره کردند، در همین صرفه‌جویی‌ها و مبارزه‌ی با فسادها تأمین‌شدنی است؛ گاهی اوقات یک خرجهای زیاد، بیخود، بیجا - حالا آنجایی که غیر حرام است، اما زائد است؛ شاید زائد هم به یک معنا حرام باشد، اما بالاخره با آن صراحت حرام نیست، اما خرج زائدی است - جلوی‌ش باید گرفته بشود. و میتوان؛ از این طریق میتوان کارهای بزرگ و زیادی کرد. واقعاً در دستگاههای اجرایی، اکثریت کارکنان، کارکنان زحمت‌کش و پاک و سالمند؛ [اما] وقتی که یک مورد، دو مورد، ده مورد انسانهای ناپاک و ناسالم در یک دستگاهی حضور پیدا میکنند، مثل میکروب، مثل موربانه آنجا فعالیت میکنند، زحمات این مجموعه‌ی خدمتگار و زحمت‌کش واقعاً ضایع میشود، و هم بدنام میشوند، هم زحماتشان از بین میرود؛ [فساد] محیط اطمینان را از بین می‌برد^۲.

- «امروز مسئولان باید همه‌ی تلاششان را بکنند برای اینکه گره‌های اقتصادی را باز کنند، مشکلات را برطرف کنند. بنده سه چهار سال قبل از این، در صحبت اول سال صریحاً به مردم و به مسئولین گفتم که نقشه‌ی دشمنان ملت ایران از حالا به بعد، بیش از همه، نقشه‌ی اقتصادی است. خوب، می‌بینید که همین جور شد. هم دولت، هم مجلس، همه‌ی نیرویشان را، همه‌ی فکر و ذکرشان را متمرکز کنند بر روی سیاستهای درست اقتصادی. چند سال قبل از این، بنده درباره‌ی فساد اقتصادی، به رؤسای قوا نامه دادم. خوب، با فساد اقتصادی مبارزه کنید. به زبان گفتن که مطلب تمام نمیشود؛ عملاً با فساد

^۱ . ابلاغ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی»، ۱۳۹۲/۱۱/۲۹

^۲ . بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۳۹۲/۰۶/۰۶

مبارزه کنید. هی بگوئیم مبارزه با فساد اقتصادی. خب، کو؟ در عمل چه کار شد؟ چه کار کردید؟ اینهاست که انسان را متأثر می کند^۱.

- «در بیانات دوستان به برخی از این حوادثی که ناشی از پیگیری مفسدین اقتصادی و مفساد اقتصادی است، اشاره شد. واقعاً نمیشود ما کار اقتصادی درست و قوی بکنیم، اما با مفساد اقتصادی مبارزه نکنیم؛ این واقعاً نشدنی است. همان چند سال پیش هم که من راجع به این قضیه بحث کردم و مطالبی را به مسئولین کشور گفتم، به همین نکته توجه داشتیم، که تصور نشود ما میتوانیم سرمایه‌گذاری مردمی و کار سالم مردمی داشته باشیم، بدون مبارزه‌ی با مفساد اقتصادی؛ و تصور نشود که مبارزه‌ی با مفساد اقتصادی موجب میشود که ما مشارکت مردم و سرمایه‌گذاری مردم را کم داشته باشیم؛ نه، چون اکثر کسانی که میخواهند وارد میدان اقتصادی بشوند، اهل کار سالمند، مردمان سالمی هستند؛ حالا یکی دو نفر هم آدمهای ناسالم پیدا میشوند. باید با چشمهای تیزبین، ریزبین و دوربین مراقبت کنید که کسانی نیایند به عنوان ایجاد اشتغال و ایجاد کار و کارآفرینی تسهیلات بانکی بگیرند، اما کارآفرینی واقعی انجام نگیرد. این را باید مراقبت کنید؛ هم شما مراقبت کنید، هم قوه‌ی قضائیه مراقبت کند. به نظر من همکاری قوه‌ی مجریه و قوه‌ی قضائیه در اینجا یک کار بسیار لازمی است^۲».

- «برای اینکه تولید ملی شکل بگیرد و اقتصاد داخلی استحکام و پایداری خودش را پیدا کند، همه باید تلاش کنند؛ مسئولین هم در درجه‌ی اول باید تلاش کنند؛ چه در قوه‌ی مجریه، چه در قوه‌ی مقننه و چه در قوه‌ی قضائیه. گاهی کار ممکن است به قوه‌ی قضائیه منتهی شود. جریان سالم و مورد توجه و دقت در اقتصاد کشور و در کار و تولید و سرمایه‌گذاری کشور، احتیاج دارد به مراقبت همه‌ی قوا با یکدیگر.

از ابعاد مختلف، کارهای گوناگونی باید انجام بگیرد: مسئله‌ی تقویت مهارتها در محیط کار، مسئله‌ی نگرشهای درست مدیریتی، مسئله‌ی توانمندسازی نیروی کار، مسئله‌ی ایجاد احساس امنیت؛ هم برای کارگر، هم برای سرمایه‌گذار - یعنی برنامه‌ها، قوانین و مقررات باید جوری باشد که هم کارگر احساس امنیت کند و خاطر جمع باشد، هم سرمایه‌گذار احساس امنیت کند - مسئله‌ی مواجهه‌ی درست با اخلاق اقتصادی. یکی از اخلاهای اقتصادی، مسئله‌ی قاچاق است. یکی از اخلاهای اقتصادی، سوءاستفاده‌های گوناگون از سرمایه‌های ملی است؛ از ذخائر متعلق به مردم در بانکهای کشور است. کسانی با یک نامی از تسهیلات استفاده میکنند، اما در جای دیگری مصرف میکنند؛ این خیانت است، این دزدی است. گاهی دزدی از کیسه‌ی یک نفر است، گاهی دزدی از کیسه‌ی یک ملت است؛ این سنگین‌تر است. با این اخلاها باید مواجهه بشود.

چند سال قبل از این، که من راجع به فساد اقتصادی به سران سه قوه نامه نوشتم و تأکید کردم، بعضی‌ها ترسیدند، گفتند ممکن است سرمایه‌گذار از این هشدارها پا عقب بکشد. من گفتم قضیه بعکس است؛ سرمایه‌گذار - آن کسی که میخواهد از طریق سالمی در کشور فعالیت اقتصادی کند - از اینکه ببیند ما با فساد اقتصادی و با مفسد اقتصادی مبارزه میکنیم، خوشحال میشود. ما باید بتوانیم این مبارزه‌ی درست را در سطح قانونی انجام بدهیم^۳».

۱. بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی، ۱۳۹۱/۱۱/۲۸

۲. بیانات در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت، ۱۳۹۱/۰۶/۰۲

۳. بیانات در اجتماع کارگران کارخانه‌جات تولیدی داروپخش، ۱۳۹۱/۰۲/۱۰

- «اگر ما مسئولین کشور یک وقتی یک کاری را نتوانیم انجام بدهیم - یک جاده‌ای، یک سدی، یک کار اقتصادی - ببائیم به مردم بگوئیم نمیتوانیم انجام بدهیم، مردم حرفی ندارند. اگر چنانچه مسئولین کشور بگویند آقا این امکانات نیست، نمیتوانیم این کار را انجام بدهیم، مردم حرفی ندارند؛ اما مردم حرفشان آنجاست که ما در زمینه‌ی برخورد با متخلف کوتاهی کنیم، در دنبال‌گیری از عدالت کوتاهی کنیم؛ مردم اینها را نمی‌پسندند، مردم از این چیزها عصبانی میشوند. اقدام مدبرانه، عزم راسخ، عدالت‌خواهی، مسئله‌ی مبارزه با فساد اداری و فساد مالی، مهم است. در همین فساد اخیر بانکی که پیش آمد و همه را متوجه خودش کرد، من می‌بینم و شاهدم که خوشبختانه سه قوه با هم همکاری بسیار خوبی دارند؛ هم از مجلس، هم از دولت، هم از قوه‌ی قضائیه، با همدیگر دارند کار میکنند برای اینکه این را دنبال کنند. باید این مسئله را دنبال کنند، به نتیجه برسند، متخلف را - هر که هست - مجازات کنند، تا این برای دیگران عبرت شود. البته در مبارزه‌ی با فساد، در درجه‌ی اول، مسئله‌ی پیشگیری است؛ اما اگر در پیشگیری کوتاهی شد، به یک نحوی یک فساد واقع شد، درمان، دنبال‌گیری است؛ این نباید مورد غفلت قرار بگیرد، که ان‌شاءالله نمی‌گیرد، و ان‌شاءالله مراقبت هم می‌شود که نگیرد^۱».

- «معارف ما، درس ما، قرآن ما، سنت ما، احادیث ائمه‌ی اطهار (علیهم‌السلام)، اینها همه، سرمایه‌های ماست. اگر چنانچه به این سرمایه‌ها توجه کنیم، از آنها استفاده کنیم، خودمان را از آنها محروم نکنیم، پیش می‌رویم؛ «ان احسنتم احسنتم لأنفسکم»؛ اگر به دست خودمان خود را محروم کردیم، «و ان اسأتم فلها». «و من اوفی بما عاهد علیه الله»؛ اگر چنانچه به آنچه با خدا معاهده کردیم، عمل کردیم، «فسیؤتیه اجرا عظیمما»؛ اگر چنانچه نه، آنچه را که با خدای متعال معاهده کردیم و قرارداد گذاشتیم، شکستیم، «فمن نکث فأنما ینکث علی نفسه»، علیه خودمان کار کرده‌ایم. چند سال قبل از این - نمیدانم حالا ده سال است یا بیشتر است - من توصیه‌های مؤکدی را راجع به مقابله‌ی با فساد اقتصادی به مسئولین کشور کردم؛ استقبال هم کردند؛ اما خب، اگر عمل میکردند، دیگر این فساد بانکی اخیر - که حالا همه‌ی روزنامه‌ها و همه‌ی دستگاه‌ها و همه‌ی ذهنها را پر کرده - پیش نمی‌آمد. وقتی عمل نمی‌کنیم، دچار این حوادث میشویم. اگر با فساد مبارزه بشود، دیگر این چند هزار میلیارد - یا هر چه - سوءاستفاده‌ی که افرادی بیایند بکنند، پیش نمی‌آید. وقتی عمل نمی‌کنیم، خب، پیش می‌آید؛ ذهن مردم را مشغول میکند، دل مردم را مشغول میکند، دل آدمها را میشکند. چقدر در این کشور از بروز یک چنین فسادِ دلها ناراحت میشود؟ چقدر آدمها امیدشان را از دست میدهند؟ این سزاوار است؟ این به خاطر این است که عمل نکردیم. از همان وقت که گفته شد فساد ریشه‌دار میشود، ریشه پیدا میکند، شاخ و برگ پیدا میکند، هر چه که بگذرد، کندنش مشکل میشود - اینها گفته شد، اینها تأکید شد، اینها همه بیان شد؛ اینها سرمایه‌گذار پاکدامن و صادق را مأیوس میکند - اگر عمل میشد، مبتلا به این مسائل نمیشدیم. حالا مبتلا شدیم^۲».

- «کارنامه‌ی درخشان سی ساله‌ی انقلاب کمرنگ جلوه داده شد؛ اسم بعضی از اشخاص برده شد که اینها شخصیت‌های این نظامند؛ اینها کسانی هستند که عمرشان را در راه این

^۱ . بیانات در اجتماع بزرگ مردم کرمانشاه، ۱۳۹۰/۰۷/۲۰

^۲ . بیانات در دیدار کارگزاران حج، ۱۳۹۰/۰۷/۱۱

نظام صرف کردند. بنده در نماز جمعه هیچوقت رسم نموده است از افراد اسم بیاورم؛ اما اینجا چون اسم آورده شده است، مجبورم اسم بیاورم. به طور خاص از آقای هاشمی رفسنجانی، از آقای ناطق نوری من لازم است اسم بیاورم و باید بگویم. البته این آقایان را کسی متهم به فساد مالی نکرده؛ حالا در مورد بستگان و کسان، هر کس هر ادعائی دارد، بایستی در مجاری قانونی خودش اثبات بشود و قبل از اثبات نمیشود اینها را رسانه‌ای کرد. اگر چیزی اثبات بشود، فرقی بین آحاد جامعه نیست؛ اما اثبات نشده، نمیشود اینها را مطرح کرد و قاطعاً ادعا کرد. وقتی اینجور حرفها مطرح میشود، تلقی های نادرست در جامعه به وجود می‌آید، جوانها چیز دیگری خیال می‌کنند، چیز دیگری می‌فهمند^۱».

- «در مورد مبارزه‌ی با فساد مالی، موضع نظام یک موضع روشنی است. در زمینه‌ی مسائل مربوط به عدالت اجتماعی، موضع نظام یک موضع روشنی است. با فساد باید در هر نقطه‌ای که هست، مبارزه کرد. من میخواهم این را عرض بکنم: ما مدعی نیستیم در نظام ما فساد مالی و اقتصادی وجود ندارد؛ چرا، اگر وجود نداشت که بنده آن نامه‌ی هشت ماده‌ای را چند سال قبل خطاب به رؤسای محترم سه قوه ننمی‌نوشتیم و اینقدر روی آن تأکید نمی‌کردم. چرا، هست؛ اما میخواهم این را بگویم: نظام جمهوری اسلامی، همین امروز یکی از سالمترین نظامهای سیاسی و اجتماعی در دنیاست. اینکه ما بیائیم به استناد گزارش فلان مرجع صهیونیستی، نظام را و کشور را متهم کنیم به فساد، این مطلقاً درست نیست. این هم که ما اشخاص را، مسئولین را بی‌جهت در زمینه‌ی فساد زیر سؤال ببریم، این هم درست نیست. فساد مالی یکی از مسائل مهم در نظام اسلامی است و باید با او جدا مبارزه کرد؛ هم در قوه‌ی مجریه، هم در قوه‌ی قضائیه، هم در قوه‌ی مقننه. همه موظفند با این مسئله مبارزه کنند. اگر مبارزه نشود، مهار نشود، توسعه پیدا خواهد کرد؛ کما اینکه بسیاری از کشورهای دنیا - همین کشورهای غربی که اینقدر دم از مبارزه‌ی با فساد مالی و پولشویی و امثال اینها می‌زنند - تا خرخره غرق در فسادند. قضایای دولت انگلیس و مجلس پارلمان انگلیس را این روزها شنیدید و همه‌ی دنیا دانستند. این یک گوشه‌هایی از قضایاست؛ خیلی بیش از اینهاست^۲».

- «یکی از مصداقهای عدالت، مبارزه‌ی با فساد مالی و اقتصادی است که بایستی جدی گرفته شود. من سالها پیش هم این را گفته‌ام، بارها هم تأکید کرده‌ام، تلاشهای خوبی هم انجام گرفته است و دارد انجام میگیرد؛ اما مبارزه‌ی با فساد، کار دشواری است؛ کاری است که انسان، مخالف پیدا میکند. شایعه درست میکنند، دروغ میگویند و آن کسی که در این میدان جلوتر از دیگران حرکت کند، بیشتر از همه مورد تهاجم قرار میگیرد. این مبارزه هم لازم است و باید انجام بگیرد. خوب، کسانی که بخواهند این کارهای بزرگ را چه در زمینه‌ی پیشرفت، چه در زمینه‌ی عدالت انجام دهند، باید مدیرانی باشند که به این چیزها معتقد باشند؛ حقیقتاً عقیده داشته باشند که باید عدالت برقرار شود، باید با فساد مبارزه شود. مدیران معتقد و مؤمن به این مبانی که دارای شجاعت باشند، دارای اخلاص باشند، دارای تدبیر و عزم راسخ باشند، قطعاً می‌توانند این مقاصد و این اغراض عالی الهی را تحقق ببخشند^۳».

۱. خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۸/۰۳/۲۹

۲. خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۸/۰۳/۲۹

۳. بیانات در دیدار زائران و مجاوران بارگاه حضرت علی بن موسی الرضا، ۱۳۸۸/۰۱/۰۱

- « بنده در پرونده‌های مفاسد اقتصادی معتقد به جنجال و هیاهو نیستیم، لیکن معتقد به سرعت و قاطعیت در کار هستیم. سرعت غیر از عجله است؛ سرعت عمل با شتابزدگی و عجله تفاوت میکند. این پرونده‌هایی که مورد توجه مردم است - که من حالا اشاره‌ای در اهمیت این مسئله عرض خواهم کرد - بالخصوص و در عموم پرونده‌ها، مسئله‌ی اطلاع‌یابی دادرسی بایستی مورد توجه قرار بگیرد. البته در گزارش‌هایی که داده شده، خوشبختانه این هم هست که از طول مدت گردش کار پرونده مقداری کم شده است، لیکن این با آنچه که «باید» مقایسه شود، نه با آنچه که «بوده»، تا ببینیم ما در کجا هستیم و چقدر دیگر باید کار کنیم تا بتوانیم به آن نقطه‌ی مطلوب برسیم^۱».

- « آن چیزی که من بالخصوص بر روی آن امروز مناسب میدانم در کنار مطالبی که گفتم، تکیه کنم، مسئله‌ی تعقیب مفاسد اقتصادی است. مفاسد اقتصادی را صرفاً به عنوان یک کار خلاف نباید در کشور در نظر گرفت. این کار اگر چنانچه دنبال نشود، تعقیب نشود، ریشه‌یابی نشود، قوای مختلف کشور دست به دست هم ندهند برای خشک کردن ریشه‌ی این کار، ضربه و خطرش برای کشور بسیار کلان و عظیم خواهد بود. مفاسد اقتصادی، مفاسد فرهنگی را هم با خود می‌آورد، مفاسد اخلاقی را هم می‌آورد. وجود و رواج مفاسد اقتصادی یکی از بزرگترین خطرهایش این است که عناصر خوب دستگاهها را متزلزل میکند، زیر پای آنها را سست میکند. بسیاری از این موارد و قضایای مفاسد اقتصادی که به طور مشخص گزارش شده و برای ما گفته شده است، به این ترتیب بوده است که آن مفاسد اقتصادی برای پیشبرد کار خود لازم دانسته در داخل فلان دستگاه نفوذ کند و تعدادی از عناصری را که در آنجا کار میکنند، با خودش همراه کند. خوب، آن عناصری که آنجا کار میکنند، مردمان مؤمنی هستند؛ اما شیطان هوس، زیاده‌طلبی و پول را به جان اینها می‌اندازد، همه هم طاقت نمی‌آورند، مجذوب میشوند، میلغزند؛ این یکی از بزرگترین خطرات مفاسد اقتصادی است. مفاسد اقتصادی در جامعه سرمایه‌گذاری‌های درست و سالم را معوق میکند. بنده در آن نامه‌ای که در سال ۱۳۸۰ - همین اردیبهشت که گذشت، هفت سال از آن نامه می‌گذرد - خطاب به رؤسای محترم سه قوه نوشتم، این موارد را شرح دادم؛ مفاسد اقتصادی مانع فعالیت اقتصادی سالم است، نومیدکننده‌ی عناصر مؤمنی است که میخواهند فعالیت اقتصادی خوب داشته باشند، یک بلاست، یک بیماری عظیم است؛ مثل وبائی که در جامعه می‌آید، مثل بیماری‌های واگیری است که تا می‌آید، همه‌ی دستگاهها - قوه‌ی مجریه، قوه‌ی مقننه، قوه‌ی قضائیه - به حرکت می‌افتند که جلویش را بگیرند.

البته نقش قوه‌ی قضائیه در این مورد نقش بارزی است؛ ما سفارشهای متناسب با قوه‌ی مجریه را مکرر در مکرر به آنها گفتیم، تذکر دادیم، از آنها مطالبه کردیم؛ او به جای خود محفوظ، اما شما برادران و خواهرانی که اینجا تشریف دارید و مربوط به قوه‌ی قضائیه هستید، بدانید سهم قوه‌ی قضائیه در مقابله‌ی با مفاسد اقتصادی سهم بسیار سنگین و مهمی است.

پیشگیری از وقوع مفاسد هم به عهده‌ی قوه قضائیه است. به قانون اساسی مراجعه کنید، ملاحظه کنید، یکی از وظائف قوه‌ی قضائیه در قانون اساسی همین پیشگیری است. خوب، پیشگیری ابزارهای لازم خودش را دارد، دستگاههای متناسب خودش را دارد. پیشگیری با استفاده‌ی از ضابطین قضائی هم احیاناً خواهد بود؛ از جمله دستگاههای

^۱ . بیانات در دیدار مسئولان قضائی کشور، ۱۳۸۷/۰۴/۰۵

امنیتی، از جمله دستگاههای اطلاعاتی. از همه‌ی اینها باید در پیشگیری استفاده شود. در داخل کشور اسلامی یک سوءاستفاده‌چی، یک مفسد، یک طماع، یک آدم زرنگ و ناقلا بیاید از منابع عمومی کشور که متعلق به همه‌ی قشرهاست - با وجود این همه آدم فقیر و ضعیفی که در کشور هست - سوءاستفاده کند و بی حساب و کتاب ببرد. باید با این مقابله شود. معلوم است که این حرکت در قوه‌ی قضائیه و قوه‌ی مجریه و قوه‌ی مقننه - هر کدام در حد خودشان - عکس‌العمل ایجاد میکند؛ آرام نمی‌نشینند، ساکت نمی‌نشینند. بعضی‌ها موضوع را خلط میکنند، خراب میکنند؛ مثل همین قضائیه که توی افواه این اواخر به وجود آمد؛ اینها خراب کردن اصل قضیه است؛ اینها منحرف کردن اصل مطلوب است. یک جور این است، یک جور هم فشار آوردن و رابطه برقرار کردن و تلفن کردن و واسطه شدن و اعمال قدرت کردن و توی رودربایستی افراد را گیر انداختن و اینهاست. باید با همه‌ی اینها مقابله شود. این یکی از کارهای بزرگ است. این نامه‌ی ما، مطالبه‌ی ما، مال سال ۱۳۸۰ است؛ تاریخش آن وقت است، اما همیشه تاریخ روز دارد. امروز هم اگر واقعیت جامعه را بخواهید، همان مطالبه، همان حرفها، امروز از طرف ما نسبت به مسئولین قوای سه گانه وجود دارد، که باید انجام دهند. این را دست کم نباید گرفت. و بدتر از هر چیز این است که در داخل دستگاههای مسئول، خدای نخواستہ این عوامل مفسد بتوانند نفوذ کنند و آدمهایی را به رنگ خودشان در بیاورند یا همکار با خودشان کنند، که این از آن چیزهای بسیار مهم و فاجعه‌آمیز است که باید با قاطعیت و قدرت با آن - از هر نوعش - رو به رو شد و با آن برخورد کرد^۱.

- مبارزه‌ی با فساد اقتصادی از جمله‌ی همین کارهاست. در داخل تشکیلات دولتی، اهمیت مبارزه‌ی با فساد اقتصادی بیشتر است از عین همین کار در دستگاه قضائی. دستگاه قضائی مجازات مفسد را بر عهده دارد، دستگاه اجرائی جلوگیری از بروز فساد را بر عهده دارد؛ این مهمتر است؛ این پیشگیری است. در پیچ و خم دالانهای گوناگون اجرائی است - چه در مرحله‌ی برنامه‌ریزی، چه در مرحله‌ی اجرا - که فساد جان میگیرد؛ این میکربهای فساد به وجود می‌آیند و رشد میکنند و تکثیر میشوند؛ جلوی اینها را باید گرفت. البته مبارزه‌ی با فساد به صلاح احتیاج دارد؛ اول خودمان باید صالح باشیم؛ اهل فساد نباشیم تا بتوانیم با فساد حقیقتاً مبارزه کنیم. اگر در ما نقطه‌ی ضعفی از باب فسادپذیری وجود داشته باشد، آن وقت دیگر خاطر جمع نخواهیم بود از اینکه در میدان قدم بگذاریم. لذا مواظب خودمان باشیم^۲.

- دادن امنیت به مردم یک پایه‌ی مهمش روی دوش قوه‌ی قضائیه است. چه امنیت اجتماعی، چه امنیت اقتصادی، چه امنیت اخلاقی، چه امنیت حیثیتی. درست است که دستگاههای گوناگون اجرائی هر کدام به نحوی در این کارها با قوه‌ی قضائیه شریکند - مثلاً در امنیت اجتماعی، دستگاههای انتظامی با قوه‌ی قضائیه شریکند و باید استقرار امنیت کنند - اما نقش قوه‌ی قضائیه در اینجا چیست؟ این است که آن کسی که متجاوز است، از سوی قوه‌ی قضائیه آنچنان با او برخورد شود که مایه‌ی عبرت شود. یا درست است که مسئولان استقرار امنیت اقتصادی غالباً در دستگاههای اجرائی اند - وزارتخانه‌های اقتصادی و دستگاههای پولی و بانکی - و اینها مسئولند؛ اما نقش قوه‌ی قضائیه این است که اگر در مجموعه‌ی این عملکردها و تعامل این دستگاهها با مردم، مفسد اقتصادی به وجود آمد، قوه‌ی قضائیه آنچنان با او برخورد کند که برخوردش

^۱ . بیانات در دیدار مسئولان قضائی کشور، ۱۳۸۷/۰۴/۰۵

^۲ . بیانات در دیدار اعضای هیأت دولت و مدیران اجرایی کشور، ۱۳۸۶/۰۴/۰۹

موجب عبرت برای کسانی باشد که دستگاه اقتصادی را به فساد میکشاند. این، خود یک عامل مهم در ایجاد امنیت اقتصادی است. بعضی خیال میکنند - یا این جور وانمود میکنند که خیال کرده‌اند - که برخورد با مفاسد اقتصادی، مخل امنیت اقتصادی است. این عکس قضیه است؛ این درست نقطه‌ی مقابل حقیقت است. برخورد با مفسد اقتصادی موجب امنیت اقتصادی است برای غیرمفسد. غیرمفسد کیست؟ اکثریت مردم. مفسد اقتصادی تعداد معدودی هستند؛ سوءاستفاده‌چیها. با اینها برخورد سخت بشود تا اکثر مردم، اکثر فعالان صحنه‌ی اجتماع که در امر اقتصادی کار میکنند، احساس کنند دارای امنیتند و راه صحیح آن راهی است که آنها پیش گرفته‌اند^۱.

- «بعضی دیگر این ابهام در ذهنشان هست که این همه راجع به مفاسد اقتصادی گفتید و حرص خوردید و دستور دادید، که بعضی‌اش عمل شده و بعضی‌اش عمل نشده، حالا چطور شما این را می‌گویید؟ من عرض می‌کنم: دوستان! اگر مبارزه‌ی با مفاسد اقتصادی به همان صورتی که بنده گفتم، با همان جدیت انجام بگیرد، کمک بسیار مهمی به همین فعالیت اقتصادی و نشاط سالم اقتصادی خواهد کرد. این دو تا مکمل همند. همان چند سال پیش که بنده اول بار راجع به مفاسد اقتصادی صحبت کردم، بعضی از مسئولان در ذهنشان این بود که ممکن است مشکلاتی ایجاد کند. من گفتم نه، آن کسانی که می‌خواهند فعالیت سالم اقتصادی داشته باشند، خوشحال می‌شوند از اینکه یک عده کلاش و قلاش و کلاهبردار و پشت‌هم‌انداز و قانون‌شکن در میدان نباشند، راهها را نبندند، اینها را بدنام نکنند. ما این دو تا را نه فقط با همدیگر منافی نمی‌دانیم، بلکه بنده اینها را مکمل هم می‌دانم؛ معتقدم که مبارزه‌ی با فساد و ریشه‌کنی فساد، بسترساز رقابت سالم اقتصادی است و کمک به همین سیاستهای اصل ۴۴ است که ابلاغ کردیم. البته برای اینکه فساد در این کار راه پیدا نکند، یک الزاماتی وجود دارد که دولت، مجلس و قوه قضائیه، باید به آنها پایبند باشند. من اجمالاً اشاره خواهم کرد:

باید مقررات را شفاف کنند، راهها را کوتاه کنند، پیچ و خمهای اداری را کم کنند. اینکه اختیار یک فعالیت اقتصادی ناگهان برگردد به یک مأموری که پشت فلان میز و در فلان اداره نشسته، که او بتواند بگوید آری یا نه، و سرنوشت یک کار را فراهم بکند، این بزرگترین ضربه است. این مأمور در معرض خطر است؛ در معرض لغزش است. باید کاری کرد که این، پیش نیاید. باید قواعد، قوانین و روشها اصلاح شود و بر اساس آنچه که در اینجا هست، تغییر پیدا کند^۲.

- «احاد مردم، مردم بخشهای مختلف کشور و قشرهای گوناگون جامعه، در یک هماهنگی مطلوب و با یک برخورد هوشمندانه‌ی متناسب با یک ملت بزرگ، مسائل کشورشان را دنبال می‌کنند. مردم شعارها و آرمانهای ملی را با درک کامل بر زبان جاری می‌کنند؛ مثل همین شعارهایی که شما امروز دادید و در همه جا راجع به پیشرفتهای علمی، انرژی هسته‌ای و موقعیتهای سیاسی کشور در سطح بین‌المللی شعار می‌دهند. و امروز بیش از گذشته هم حتی گفتمان عدالت‌طلبی و رفع تبعیض و مبارزه‌ی با فساد در کشور مستقر و حاکم است.

از جمله‌ی شاخصها، مسئله‌ی «مبارزه‌ی با فساد» است؛ فساد اداری و مالی، جزو بدترین عوارض است. این، از همان مواردی است که مراکز بین‌المللی تأیید کرده‌اند که در این یک سال و نیم اخیر، رتبه‌ی کشور در مبارزه‌ی با فساد بالا آمده است و در این زمینه

^۱ .بیانات در دیدار خانواده‌ی شهدای هفتم تیر و مسئولان قوه قضائیه، ۱۳۸۶/۰۴/۰۷

^۲ . بیانات در دیدار مسئولان اقتصادی و دست‌اندرکاران اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی، ۱۳۸۵/۱۱/۳۰

پیشرفت هایی وجود داشته است. البته ما به این قانع نیستیم. بایستی فساد اداری و مالی و خیانت در امانتهای ملی در کشور ریشه کن شود. این به سرمایه گذاریهای سالم ربطی ندارد؛ ما به سرمایه داران کشور - کسانی که می توانند سرمایه گذاری کنند - توصیه می کنیم که وارد میدان سرمایه گذاری بشوند و طبق قانون کار کنند. بعضی این دو تا را با هم اشتباه می کنند. ما با فساد مخالفیم، با سوء استفاده مخالفیم، با خیانت در امانت - که عمده هم از مسئولان و مأموران بخشهای گوناگون دولتی سر می زند - مخالفیم و معتقدیم باید مبارزه بشود. این مبارزه بحمدالله جدی است و شروع شده است، و باید توسعه پیدا کند و همه گیر شود^۱.

- « یکی از چیزهایی که حرکت کشور را کند میکند، تفرقه، اختلاف و دست به گریبان شدن است؛ این ایجاد اختلاف یا دامن زدن به اختلاف، جزو گناهان مخصوص طبقه‌ی ماها مجموعه‌ی مسئولان و سیاستمدارها - است. یا فساد اقتصادی؛ چه دست داشتن در فساد اقتصادی، چه چشم بستن بر فساد اقتصادی، چیزهایی است که حرکت عمومی کشور را کند میکند. فساد اقتصادی، هم خودش یک کند کننده است، از جهت اینکه فساد است و مسئله‌ی مالی‌ه‌ی عمومی کشور را دچار مشکل میکند، هم انعکاسش در ذهن مردم از جهت دیگری موجب فساد است، که ناامیدی ایجاد میکند؛ لذا چه شرکت داشتن در یک فساد - العیاذبالله و خدای نخواستہ - چه دیدن و چشم بستن بر یک فساد؛ یا کشاندن مردم به فساد؛ نوع ادبیات، نوع حرف و کاری که مردم را نسبت به مسائل مفسدانه جری و گستاخ کند - چه فساد مالی، چه فساد امور جنسی و امثال اینها - کند کردن حرکت کشور است، و اینها گناهان ماست^۲.

- « فرصت این روز و روزگاری که شما بر سر کار هستید، بسیار فرصت استثنایی و مغتنمی است؛ حقیقتاً از دوره‌هایی است که ما نظیر آن را در گذشته‌ی دوران انقلاب تا امروز کم داشته‌ایم. اولاً، شعارهای دولت و مسئولان و اهداف تعیین شده‌ی آنان کاملاً با مبانی انقلاب و با مبانی اعلام شده‌ی امام عزیز ما منطبق است. ثانیاً، این گفتمان در بین مردم به طور محسوسی زنده است و وجود دارد؛ که وجود این گفتمان میان مردم هم، عامل عمده و اصلی گرایش آنها به این دولت و این رئیس جمهور محترم بود. مردم، تشنه‌ی عدالت، تشنه‌ی مبارزه با فساد و تشنه‌ی تمسک به اصول انقلاب بودند، که وقتی دیدند یک نفر صادقانه این شعارها را سر دست گرفته و مطرح میکند، حول محور او جمع شدند؛ خود این نعمت بزرگی است که این تفکر به صورت یک گفتمان مسلط در جامعه درآمد و همچنان ادامه دارد.

این دولت به عنوان یک دولت «اصولگرا» شناخته شده و رفتار و تلاشی هم که تا امروز نشان داده و آنچه در عمل و قولش منعکس شده، همین اصولگرایی را نشان میدهد؛ شاخصه‌های اصولگرایی، شاخصه‌های مهمی است؛ این شاخصه‌ها باید مورد توجه قرار بگیرد، که من به بعضی از اینها اشاره میکنم. «فسادستیزی» شاخصه‌ی دیگری است. «سلامت اعتقادی و اخلاقی مسئولان کشور» - بخصوص مسئولان عالی رتبه، در سطوح دولت و معاونین و از این قبیل - بسیار مهم است و شاخصه‌ی دیگری است که از لحاظ اعتقادی و اخلاقی اشخاص سالمی باشند^۳.

۱. بیانات در دیدار مردم گرمسار، ۱۳۸۵/۰۸/۲۱

۲. بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۸۵/۰۷/۱۸

۳. بیانات در دیدار رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۳۸۵/۰۶/۰۶

- « فلسفه‌ی وجودی ما، عدالت است. این که ما برنامه‌ی رشد اقتصادی درست کنیم و بگذاریم بعد از حاصل شدن دو، سه برنامه رشد اقتصادی، به فکر عدالت بیفتیم، منطقی نیست. رشد اقتصادی باید همپای عدالت پیش برود؛ برنامه‌ریزی کنند و راهش را پیدا کنند. حالا عدالت چیست؟ البته ممکن است درمعنا کردن عدالت، افرادی، کسانی یا گروه‌هایی اختلاف نظر داشته باشند؛ اما یک قدر مسلم‌هایی وجود دارد: کم کردن فاصله‌ها، دادن فرصتهای برابر، تشویق درستکار و مهار متجاوزان به ثروت ملی، عدالت را در بدنه‌ی حاکمیتی رایج کردن - عزل و نصبها، قضاوتها، اظهار نظرها - مناطق دوردست کشور و مناطق فقیر را مثل مرکز کشور زیر نظر آوردن، منابع مالی کشور را به همه رساندن، همه را صاحب و مالک این منابع دانستن، از قدر مسلم‌ها و مورد اتفاقهای عدالت است که باید انجام بگیرد. بنابراین، عدالت یک اصل است و نیازمند قاطعیت. عدالت، با من بمیرم، تو بمیری درست نمی‌شود؛ عدالت، با تعارف درست نمی‌شود؛ اولاً قاطعیت می‌خواهد، ثانیاً ارتباط با مردم می‌خواهد، ثالثاً ساده‌زیستی و مردمی بودن لازم دارد و بالاتر از همه، خودسازی و تهذیب می‌خواهد؛ این هم جزو پیش شرطها و پیش نیازهای اجرای عدالت است. اول، باید خودمان را درست کنیم و یک دستی به سر و صورت خودمان بکشیم، تا بتوانیم عدالت را اجرا کنیم؛ وظیفه‌ی من و شما اینهاست. واقعاً باید با ویژه‌خواران و فساد مبارزه کنیم^۱».

- « چند سال قبل بنده مسأله‌ی مبارزه با فساد را مطرح کردم و آن نامه‌ی هشت ماده بی‌ی را نوشتم؛ اما از داخل مجلس شورای اسلامی - که باید مرکز مبارزه‌ی با فساد باشد - فریاد اعتراض به این شعار بلند شد؛ با این بهانه که مبارزه‌ی با فساد، سرمایه‌ها را از کشور فراری می‌دهد؛ در حالی که قضیه بعکس است. بنده همان وقت هم گفتم که اتفاقاً مبارزه‌ی با فساد، سرمایه‌گذار سالم را که قصد فسادانگیزی و سوءاستفاده ندارد، به کار تشویق می‌کند. اخیراً گزارشی از یک سازمان معتبر بین‌المللی خواندم که درباره‌ی همین مسائل کار می‌کند. این سازمان اعلام کرده که یکی از موانع اصلی سرمایه‌گذاری در بعضی از کشورها عبارت است از فساد اقتصادی. اینها می‌گفتند مبارزه‌ی با فساد جزو موانع سرمایه‌گذاری است؛ ببینید چقدر فاصله است! مبارزه‌ی با فساد مطرح می‌شود؛ به جای این که عناصر دست‌اندرکار استقبال کنند و در حد وظایف خود ایفای نقش کنند، بعکس عمل می‌کنند. این، یکی از گوشه‌های کوچک حاکمیت دوگانه است که اینها دنبال می‌کردند^۲».

- « اصلح یعنی چه کسی؟ یعنی کسی که همین هدفها را دنبال کند؛ یعنی کسی که همین دردها را بداند و حس کند؛ یعنی کسی که برای ریشه‌کنی فقر و فساد عزم جدی داشته باشد؛ یعنی کسی که به حال قشرهای محروم و مستضعف دل بسوزاند. اصلح کسی است که هم به ترقی و پیشرفت کشور و توسعه‌ی اقتصادی و غیراقتصادی بیندیشد؛ هم زیر توهومات مربوط به توسعه، آن‌چنان محو و مات نشود که از یاد قشرهای مظلوم و ضعیف غافل بماند. اصلح کسی است که به فکر معیشت مردم، دین مردم، فرهنگ مردم و دنیا و آخرت مردم باشد. اصلح کسی است که بتواند این بارِ عظیم را بر دوش بگیرد؛ هر کسی نمی‌تواند این بار را بر دوش بگیرد؛ نشاط و حوصله و همت و قدرت لازم و هوشمندی لازم دارد. البته هر کس صلاحیتش در مراکز قانونی تأیید شود،

^۱ .بیانات در دیدار مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی، ۱۳۸۵/۰۳/۲۹

^۲ .بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان استان کرمان، ۱۳۸۴/۰۲/۱۹

صالح است؛ اما باید در بین صالح‌ها گشت و صالح‌تر را پیدا و او را انتخاب کرد. این، هنر شما مردم است^۱».

- «صحنه را تا آن جایی که می‌توانید از فساد پاک کنید. من روی مسأله‌ی فساد خیلی تکیه کرده‌ام و ممکن است بعضی به نظرشان بیاید که تکراری است، و چرا؟ نه، من اعتقاد راسخ دارم که مادامی که ما مجموعه‌ی دستگاه اجرایی خودمان را - اعم از دستگاه‌های قوه‌ی مجریه و دستگاه‌های قوه‌ی قضاییه - از فساد مالی و انحراف از روشهای قانونی و صحیح خالی نکنیم، همه‌ی کارهای ما مثل همان آبی - گزارش دادند که ما از مصرف آب کشور درست استفاده نمی‌کنیم؛ مثل همین آبیاری‌های غرقابی، یا مثل همین یارانه‌هایی که دولت می‌دهد و بخش عمده‌ی آن هدر می‌رود و بخشی از آن به جایی که باید برسد، می‌رسد - که گزارش دادند، هدر خواهد رفت. من بارها این را گفته‌ام، مثال زده‌ام و تکرار کرده‌ام که فساد در دستگاه اجرایی مثل این است که ما چندین لوله‌ی قطور آب به استخری وارد می‌کنیم؛ اما استخر پر نمی‌شود؛ این همه تلاش انجام می‌گیرد، درعین حال انسان زوایای خالی را مشاهده می‌کند، که بخش عمده‌ی بی از این، مربوط می‌شود به فساد مالی و به رخنه‌های اخلاقی که در مجموعه‌ی دستگاه در سطوح مختلف وجود دارد. باید با اینها مبارزه و مقابله کنید. تا یک عزم جدی و راسخ برای مقابله‌ی با اینها وجود نداشته باشد - که حالا بحمدالله این عزم هست و انسان آن را می‌بیند - و به دنبال آن عزم، عمل، تحرک، دنبالگیری و عدم اغماض نباشد، ریشه‌ی فساد بیرون نخواهد آمد و همین‌طور روی مجموعه‌ی فعالیتهای مخلصانه‌ی که در مجموعه‌ی دستگاه انجام می‌گیرد، تأثیر می‌گذارد^۲».

- «در دو سه سال اخیر بر مبارزه‌ی با فساد اقتصادی در دستگاه‌های حکومتی و دولتی اصرار کرده‌ام. من می‌خواهم شما برادران و خواهران عزیز که مسؤول هستید، به این نکته توجه کنید که اگر در دستگاه‌های حکومتی با فساد اقتصادی و کجروی در مسائل مالی برخورد نشود، همه‌ی چیزهایی که مطرح کردند، اگر یکی یکی هم اینها را برآورده کنیم، فایده‌ی ندارد؛ علاوه بر این که خیلی از این چیزها با فساد اصلاً نشدنی است. من انتظار ندارم که همه‌ی مسؤولان نظام ما فرشته یا فرشته‌گون باشند؛ نه، بالاخره همه‌ی ما خودمان را می‌شناسیم؛ ما مردمانی هستیم ضعیف، انسانهایی هستیم آسیب‌پذیر، که باید به خدا پناه ببریم؛ ولی باید به این نقطه توجه کرد که در هر جایی فساد به وجود بیاید، مثل زخم و آلودگی است. شما که مدیر هستید، شما که مسؤول هستید، شما که یک مجموعه به دستتان سپرده شده است، با بروز فساد در زیرمجموعه‌ی خود به‌طور جدی مقابله کنید و حساسیت نشان دهید؛ بدون این، کار پیش نخواهد رفت و اوضاع بسامان نخواهد شد. من برای دوستان و مسؤولان بالای کشور مثال زدم و گفتم چند حلقه چاه عمیق با لوله‌های قطور چند اینچی زده‌اید و دارید مرتب به استخری آب می‌ریزید، اما پر نمی‌شود؛ بعد وقتی دقت می‌کنید، می‌بینید چند شکاف عمیق در بدنه و کف استخر وجود دارد که هر چه شما از این جا آب می‌ریزید، از آن جا بیرون می‌رود. فساد، این‌طوری است. این همه کار و تلاش دارد انجام می‌گیرد - امروز در سطح مسؤولان، اندازه و حجم کار و تلاش دلسوزانه‌ی که دارد انجام می‌گیرد، خیلی بالاست - در عین حال هنوز می‌بینیم بعضی از بخشها دچار مشکلات جدی است. باید ببینیم

^۱ .بیانات در دیدار مردم شهرستان جیرفت، ۱۳۸۴/۰۲/۱۷

^۲ . بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۳۸۳/۰۶/۰۴

این زخم در کجاست؛ این ترک در بدنه یا کف استخر در کجاست. با فساد باید مبارزه کرد. مبارزه‌ی با فساد، بسیار جدی است. من گله کردم و هنوز هم از بعضی دستگاه‌ها گله دارم که وقتی ما چند سال پیش مسأله‌ی مبارزه‌ی با فساد را مطرح کردیم، به جای این که سینه سپر کنند و به میدان بیایند و پرچم را در دست بگیرند، توجیه‌های سیاسی و تعدیلهای غلط و سیاست‌بازانه روی این مسأله گذاشتند و آن کاری که باید بکنند، نکردند. حالا نمایندگان مجلس این کار را بکنند؛ مسؤولان دولتی این کار را بکنند؛ شما مسؤولان بخشهای مختلف و مدیران دولتی این کار را بکنید. مردم نمی‌توانند با فساد مبارزه کنند. مبارزه‌ی با فساد، کار دستگاه‌های حکومتی است. ذهن هم فقط به سمت دستگاه قضایی نرود؛ دستگاه قضایی آخرالدواء است. من گفتم بعضی از بخشها درباره‌ی فساد مطالعات عمیق کنند. چند مجموعه در این زمینه تدوین کردند و برای من آوردند که درباره‌ی مسأله‌ی فساد و شیوه‌های فساد و رخنه‌گاه‌های فساد، تحقیقی صورت گرفته بود. دیدیم مهمترین بخشی که می‌شود با فساد مبارزه کرد، دولت است. خود دولت هم این را قبول دارد و دنبال کرده است. برای مبارزه‌ی با فساد، در دولت انصافاً کارهای مهمی هم در گلوگاه‌ها انجام گرفته است. گلوگاه‌های فساد باید گرفته شود. این که شما می‌بینید جنسی نباید وارد شود، اما وارد می‌شود؛ نباید به کسی امتیازی داده شود، اما داده می‌شود؛ اولین چیزی که به ذهن انسان می‌رسد، باید گمان وجود فساد و اراده‌ی فاسدی باشد. بنابراین در دستگاه‌های دولتی باید گلوگاه‌ها گرفته شود. اگر موردی بود که از این صافی‌ها و از زیر دست مسؤولان دولتی رد شد، آن وقت نوبت قوه‌ی قضاییه است. البته هم قوه‌ی قضاییه و هم مسؤولان دولتی ذی‌ربط باید دست خودشان را کاملاً پاک نگه دارند. من آن‌روز گفتم؛ باید دستمال را تمیز کرد تا بشود شیشه را با آن تمیز کرد^۱».

«مناسبات اقتصادی و اجتماعی سلامت پیدا کند؛ این، هم بر عهده‌ی مسؤولان است - بر عهده‌ی دولت، قوه‌ی قضاییه و مجلس شورای اسلامی - و هم بر عهده‌ی آحاد مردم است. مناسبات اقتصادی و اجتماعی غلط یعنی چه؟ یعنی رواج قاچاق، رباخواری، مصرف‌گرایی افراطی و گرایش به تفاخر در استفاده از مصنوعات خارجی در مقابل نمونه‌های داخلی آن، که معنایش این است که کارگر ایرانی را به نفع کارگر خارجی بیکار می‌کند. باید افتخار به استفاده از مصنوعات داخلی در مردم و مسؤولان بیدار شود. در درجه‌ی اول خود مسؤولان و دستگاه‌های دولتی و قوای سه‌گانه، و در درجه‌ی بعد آحاد مردم به این نکته توجه کنند و اهمیت دهند.

وقتی مناسبات غلط اقتصادی در جامعه حاکم باشد، وقتی رانت‌خواری رواج داشته باشد، وقتی سوءاستفاده‌ی از قدرت برای به دست آوردن ثروتهای بادآورده رواج داشته باشد، کسی که تولید کننده و زحمتکش واقعی است، ناامید می‌شود. کشاورزی که زحمت می‌کشد، صنعتکاری که تولید می‌کند، سرمایه‌داری که سرمایه‌گذاری می‌کند، معدنکاری که عرق می‌ریزد، معلمی که در مدرسه درس می‌گوید، استادی که در دانشگاه تدریس می‌کند، قاضی‌یی که وقت و اعصاب خود را به کار صحیح صرف می‌کند، وقتی ببینند راه برای مناسبات غلط اقتصادی در جامعه باز است و با آن برخورد نمی‌شود، مأیوس می‌شوند. این که ما گفتیم و تأکید کردیم که باید با مفساد اقتصادی و قاچاق مبارزه شود، به‌خاطر این است که این پدیده‌ها اساس پیشرفت کشور را دچار آسیبهای جدی می‌کنند

^۱ .بیانات در دیدار جمعی از مسئولان و نخبگان استان همدان، ۱۳۸۳/۰۴/۱۹

گردآورندگان ثروتهای نامشروع، زیاده‌خواهان، زیاده‌خواران و مفسدان اقتصادی نباید عرصه را بر کسانی تنگ کنند که یا سرمایه‌گذاری می‌کنند، یا کار می‌کنند، یا زحمت می‌کشند، یا درس می‌خوانند، یا علم را گسترش می‌دهند و درآمدی بسیار کمتر از آنها دارند. نظام باید با مفساد اقتصادی و با جریان فساد اقتصادی مبارزه کند؛ این وظیفه‌ی مجلس و دولت و قوه‌ی قضاییه است^۱.

- «نیازها و مطالبات حقیقی مردم را می‌شناسید؛ اشتغال، مبارزه با فساد مالی، زدودن محرومیت از مناطق محروم، مهار تورم و مقابله با گرانی، روان شدن چرخه‌ی خدمت‌رسانی، گسترش و اعتلای فرهنگ و اخلاق، رونق یافتن علم و تحقیق، مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی مسئولان حکومتی، در شمار برجسته‌ترین این نیازها است و اینها است که عدالت اجتماعی را ممکن و پیشرفت و توسعه را محقق می‌سازد. نیازهای موهوم و ساخته‌ی دست تبلیغاتچی‌های بیگانه و بدخواه، نباید بجای این خواسته‌های حقیقی بنشیند^۲».

- «بنده حزب و شخصیت نمی‌شناسم؛ بنده این را می‌شناسم که کسی که می‌آید به مجلس، باید با تقوا باشد. اولین شرط تقواست: «ان اکرمکم عندالله اتقاکم». دیگر این که باید طرفدار محرومین باشد؛ بداند که در کشور محرومیت هست و سعی و همت او باشد که رفع محرومیت کند. باید ضد فساد هم باشد و با فساد مالی و اقتصادی به‌شدت و به‌جد، از بن‌دندان و نه به لفظ، مخالف باشد، تا با فساد مبارزه کند. البته توانمند، با اخلاص و عالم هم باشد. صلاحیت بر اساس این مسائل است و مسئولان دستگاه‌های مختلف - چه وزارت کشور، چه شورای نگهبان و چه دستگاه‌هایی که در زیرمجموعه‌ی این مراکز مشغول فعالیت هستند - باید معیارشان را قانون قرار دهند؛ زیرا در قانون این مسائل پیش‌بینی شده است^۳».

- «از جمله مواردی که باید از تقوای مسئولان و نظام بروز کند، رعایت حدود قانونی در همه‌ی بخش‌هاست و عدم تخطی از آنچه که قانون اساسی و قوانین معتبر برای بخش‌ها و دستگاه‌های مختلف معین کرده‌اند. تخطی از این قوانین، در مواردی مشکل بزرگ فساد اقتصادی و فساد دستگاه‌های مسؤول را به‌وجود می‌آورد و یا موجب تعارض بین دستگاه‌های مختلف و تشتت و بگو مگوهای مضر و مفسده‌انگیز می‌شود^۴».

- «ما مبارزه با فساد را مطرح کردیم و گفتیم فساد در دستگاه‌های اقتصادی و حکومتی موجب می‌شود منابع ثروت متعلق به مردم از بین برود. به‌جای این که از مبارزه با فساد دفاع کنند، کسانی پیدا شدند که از امکانات حرف زدن با مردم استفاده کردند و به دفاع از مفسد پرداختند و مبارزه با فساد را وظیفه‌ی خودشان ندانستند! ایجاد اشتغال، رفع تورم و تقویت ارزش پول ملی هم از مسائل مهم کشور است^۵».

- «میدان مهم‌تر از دشوارتر از همه‌ی اینها، میدان بسط عدالت، رفع تبعیض و جلوگیری از تطاول به بیت‌المال است. طبق تجربه‌ی تاریخی و تجربه‌ای که خود ما در داخل کشور در طول این مدت کسب کرده‌ایم، یکی از دشوارترین میدانهای مجاهدت، میدان مجاهدت برای بسط عدالت است. هر کس که با نوعی تخلف - چه تخلفهای محسوس

۱. بیانات در دیدار مردم استان همدان، ۱۳۸۳/۰۴/۱۵

۲. پیام به مناسبت آغاز به کار هفتمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳/۰۳/۰۶

۳. بیانات در دیدار مردم قم، ۱۳۸۲/۱۰/۱۸

۴. بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۸۲/۰۸/۱۱

۵. بیانات در دیدار مردم زنجان، ۱۳۸۲/۰۷/۲۱

و چه تخلفهای نامحسوس - دستی در بیرون از مرز قانونی مجاز برای خود دارد، با این مبارزه مخالفت و معارضه می‌کند. این که ما گفتیم برای عدالت‌طلبی باید مبارزه کرد؛ برای مبارزه‌ی با فساد باید همه دست به دست هم بدهند و فساد اقتصادی - بخصوص در بین مسؤولان و کسانی که دستی در امور بیت‌المال دارند - باید جدی گرفته شود، به‌خاطر همین است که این کار جزو مشکل‌ترینها و درعین حال اگر به نتیجه برسد، جزو پربرکت‌ترینهاست. تا وقتی در جامعه عدالت باشد، تبعیض نباشد، نگاه متفاوت به اشخاص و قشرها نباشد و امتیازطلبیهای زیادی و نابحق و نابجا در جامعه وجود نداشته باشد، مردم بر خیلی از ناکامیها صبر می‌کنند^۱.

- «مسئله دیگری که از موجبات واگرایی و دلسرد شدن مردم است، تبعیضها و فرصتهای اختصاص داده شده به اشخاص است که گاهی مشاهده می‌شود. بالاخره مردم مطلع می‌شوند و دشمن هم که جنگ روانی با ما دارد، از این مسائل استفاده می‌کند. من البته نمی‌خواهم مثال بزنم و خود شما امثله فراوانش را می‌بینید. هر جا هستید، نگذارید این تبعیضهای مبّان و فرصتهای اختصاصی که برای بعضیها پیش می‌آید، وجود پیدا کند؛ به نظر من درست نیست. در همین رابطه، مسأله مفاسد اقتصادی قرار می‌گیرد که اتفاقاً آقای «مظاهری» فرصت نشد بیان کنند، ولی من مقداری از گزارشی که ایشان دادند و گزارشی هم که از دفتر ما تهیه شده بود، به تفصیل نگاه کردم. کارهای خوبی شده است؛ بخصوص در آن ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی که آقایان سران سه قوه به‌وجود آوردند و بعضی از دوستان حاضر در جلسه هم در آن عضو هستند. در آن جا مصوبات خوبی داشته‌اند که خیلی از آنها غالباً در پیچ و خم اجرائیات دولت و مجلس متوقف مانده است. به نظرم در سال گذشته بود که در جلسه‌ای با شما دوستان دولت یا جلسه دیگری گفتیم که به اعتقاد من مرکزی که باید مبارزه با مفاسد اقتصادی را دنبال کند، دولت است و قوه قضاییه در مرحله آخر قرار می‌گیرد. باید دولت سینه سپر کند و به میدان بیاید و مبارزه با مفاسد اقتصادی را به‌جد بخواهد. آن جایی که لایحه می‌خواهد، تنظیم کند و بلافاصله به مجلس بدهد و از مجلس مطالبه کند. وقتی لایحه می‌آید به شکل قانون می‌شود؛ به‌دقت اجرا کند. آن جایی که محتاج قانون نیست، بخشنامه‌های گوناگون و تصویب‌نامه‌های دولت کفایت می‌کند. بالاخره به‌جد دنبال کند؛ باید این مسأله را جدی بگیریم.^۲»

- «به مردم عزیز عرض می‌کنم برای مبارزه با فساد، نباید منتظر جنجال بود و پیش‌داوری کرد. بایستی منتظر عمل و کار واقعی بود. امیدواریم مسؤولان به توفیق و کمک الهی، با ادعیه‌ی حضرت بقیة‌الله (ارواحنا فداه) و با همت و عزم جازم خود با جدیت این راه را دنبال کنند^۳».

- «این که بنده تأکید می‌کنم باید مراقب سوءاستفاده‌های مالی در دستگاههای قدرت و ابسته‌ی به حکومت بود، به خاطر این است. زیان بزرگ فساد اقتصادی در دستگاههای دولتی این است که پول را در خدمت قدرت و قدرت را در خدمت پول به کار می‌گیرد و دور باطلی به وجود می‌آید. از قدرت و داشتن مسؤولیت و مدیریت در بخشهای مختلف برای جمع‌آوری ثروت و پول سوءاستفاده شود؛ بعد همان پول مجدداً در خدمت خریدن آراء رأی‌دهندگان قرار گیرد؛ حالا یا خریدن آشکار - که در خیلی جاها در دنیا معمول

۱. بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۸۲/۰۶/۱۹

۲. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۳۸۲/۰۶/۰۵

۳. بیانات در دیدار زائرین و مجاورین حرم مطهر رضوی، ۱۳۸۲/۰۱/۰۱

است پول بدهند - یا خریدن پنهان با شیوه‌های گوناگون؛ یعنی با خرج کردنهای گوناگون، جلب محبوبیت کنند. وقتی با تبلیغات فریبنده‌ی پُرخرج، آراء مردم را به سمت خود جلب کنند، این مردم‌سالاری و دخالت مردم در امور نیست؛ رأی مردم در این جا بازپچه شده است

در نظام اسلامی که مظهر کامل آن، حکومت حضرت بقیه‌الله ارواحنا فداه است، فریب و حيله‌گری برای جلب آرا مردم، خودش جرم است؛ استفاده از قدرت برای به دست آوردن پول، یکی از بزرگترین جرائم است^۱.

- «در بخشهای مختلف کاری کشور، عده‌ای می‌خواهند مقابله با فساد را توجیه کنند؛ یک عده هم متقابلاً می‌خواهند فساد را بزرگ نمایند. به نظر من هر دو غلط است. بالاخره در همه‌جای دنیا انسان فسادپذیر است. هر انسانی اگر مراقب خود نباشد، فسادپذیر است. این که این همه در قرآن، نهج‌البلاغه و روایات روی تقوا تکیه شده، به خاطر همین است. تقوا یعنی مراقبت از خود، برای این که انسان فاسد و منحرف نشود. وقتی مراقبت از خود نباشد، هر انسانی قابلیت این را دارد که لغزش و فساد پیدا کند. بنابراین در گوشه و کنار باید وجود فساد را محتمل دانست. البته در جاهایی هم روشن است که وجود دارد.

ما نباید فساد را توجیه و یا در بیان آن مبالغه کنیم. عده‌ای خیال می‌کنند فساد همه جا را گرفته؛ این چیزی است که متأسفانه باز دستهای تبلیغاتی بیگانگان آن را دنبال می‌کند. وقتی بحث مبارزه با فساد مطرح می‌شود، یک فصل در این باب صحبت می‌کنند - می‌گویند این کار سیاسی است، هدف سیاسی دارد و سیاسی کاری است - تا اصل مبارزه با فساد را زیر سؤال ببرند. فصل دیگر، تبلیغات دروغین در باب تعمیم و گسترش فساد است. پیداست که هدف این است که هم افکار عمومی دلسرد و مأیوس شود و هم مبارزه با فساد واقعاً صورت نگیرد. وقتی نهضت مبارزه با فساد شروع می‌شود، هر کس بیاید در مقابل آن بایستد و بگوید نخیر، چنین چیزی نیست و این کار، سیاسی است و اگر در جایی برخورد شد، این را به سیاسی‌گری متهم کند، به نظرم به این جریان تبلیغاتی کمک کرده است. من می‌خواهم این کار را خود دولت بکند...

من می‌خواهم خواهش کنم که حتماً مسأله‌ی مبارزه با فساد را جدی بگیرید و دنبال کنید. این که ما دو سه سال قبل گفتیم اصلاحات واقعی در کشور، مبارزه با فقر و فساد و تبعیض است، هر روز که می‌گذرد، اعتقاد بنده به این مسأله راسختر می‌شود. هیچ اصلاحی در کشور بدون پرداختن به این سه مقوله‌ی اساسی و بنیانی ممکن نیست صورت گیرد؛ اینها مادر همه‌ی اصلاحات است و باید بالاخره در کارها به این قضیه بپردازید^۲.

- «تقوای اقتصادی؛ یعنی اگر هر کس برای گذران زندگی و ضمناً آباد کردن محیط خود مجبور است تلاش اقتصادی داشته باشد، راه درست را انتخاب کند. غضب کردن، حرام‌خوری، دست‌اندازی به مال دیگران - بخصوص به اموال عمومی - از دست‌آورد عمومی مردم به نفع جیب خود استفاده کردن و احیاناً زرنکیهایی که علی‌الظاهر در چارچوب قانون هم می‌گنجد، اما خود انسان می‌داند که باطن آن چقدر فاسد و تباه است، اینها خلاف تقوای اقتصادی است^۳.

۱. بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت عید نیمه‌شعبان، ۱۳۸۱/۰۷/۳۰

۲. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۳۸۱/۰۶/۰۴

۳. بیانات در دیدار اعضای ستادهای نمازجمعه، ۱۳۸۱/۰۵/۰۵

- «اساس اصلاحات این است که ما با فقر و فساد و تبعیض مبارزه کنیم. هر اصلاحاتی - اگر واقعاً اصلاحات باشد - بر محور این می‌چرخد. بدترین فسادها در جامعه، رواج فقر و افزایش شکاف بین فقیر و غنی است. بدترین فسادها در جامعه این است که کسانی دچار فساد مالی و اقتصادی شوند و از بیت‌المال مردم برای منافع شخصی و پرکردن جیب خود تغذیه کنند. بزرگترین فسادها این است که در اجرا و اعمال قانون در جامعه تبعیض باشد و به شایستگیها و صلاحیتها و قابلیت‌های افراد توجه نشود. همان فقر و فساد و تبعیضی که بارها عرض کرده‌ایم، مردم تأیید کردند که مبارزه‌ی با اینها، همان اصلاحات واقعی است. این را مردم می‌خواهند؛ اما امریکاییها این را نمی‌خواهند؛ رئیس‌جمهور امریکا به هیچ وجه چنین چیزی را در داخل کشور نمی‌خواهد».

- «باید بسیار پرهیز کرد از این که خدای نکرده جرائم کوچک در چشم افراد یا مؤثرین قوه‌ی قضاییه بزرگ جلوه کند و جرم‌های بزرگ، کوچک به نظر آید. یکی از چیزهایی که ملت‌های گذشته و امت‌های سلف را مورد انتقام الهی قرار داده است - طبق روایت از معصوم علیه‌السلام - همین است که گاهی جرم‌های بزرگ را ندیده گرفتند و جرائم کوچک به نظرشان بزرگ آمد. البته جرم، جرم است؛ فرقی نمی‌کند و باید طبق قانون، هر جرمی - چه کوچک و چه بزرگ - تعقیب شود؛ لیکن خیلی مهم است که اهتمام دستگاهها به چه چیزهایی باشد. یک سال پیش بود که ما مبارزه با مفساد اقتصادی را عرض کردیم و دستگاهها را ترغیب نمودیم که در این مبارزه جدی باشند. اهتمام به این کار به خاطر آن است که مفساد اقتصادی، جریان آلوده‌ای است که اگر جلوگیری و با آن مبارزه نشود، کل فضا را آلوده خواهد کرد. بحث یک جرم منفرد و تک افتاده نیست؛ برخورد با مفساد اقتصادی برای نظام اهمیت حیاتی دارد. البته در آن نامه‌ای که به رؤسای محترم سه قوه نوشتم، عرض کردم مراقب باشید تخلفات مدیریتی را که غالباً به اشتباه بر می‌گردد، با جرائمی که کسی از روی عمد مرتکب می‌شود، مخلوط نکنید. مراقب باشید اول، کار انجام گیرد و بعد مردم از کاری که انجام گرفت، مطلع شوند. جنجال تبلیغاتی نسبت به کاری که هنوز انجام نگرفته است، نه فقط مفید فایده نیست، بلکه ضررهایی هم ایجاد می‌کند. کار را بکنیم، بعد اطلاع دهیم این کار شد - مثلاً این پرونده رسیدگی و مختومه شد، یا این طور احقاق حق گردید - نه این که قبل از آن که کاری صورت گیرد، جنجال کنیم که می‌خواهیم این کار را بکنیم؛ بعد هم نتوانیم، یا اشکالی پیش آید، یا معلوم شود فلان گوشه‌اش را اشتباه کرده بودیم. بنده معتقد به خبررسانی و اطلاع‌رسانی‌ام؛ مکرر هم به رئیس محترم قوه و دوستان دیگر در این زمینه عرض کرده‌ام. باید افکار عمومی را مطلع کرد و اطلاع رسانی صحیح و درست انجام داد؛ لیکن اطلاع‌رسانی بهنگام، بجا و به شکل متین و صحیح».

- «اصل عدالت اجتماعی، اجرای عدالت، در نظر گرفتن حق توده‌های وسیع مردم و پرکردن فاصله‌ی طبقاتی، یکی از اصول اصلی نظام اسلامی است. مبارزه با فساد اداری و فساد اقتصادی و سوءاستفاده از امکاناتی که قدرت در اختیار افراد می‌گذارد - چه سوءاستفاده‌ی مالی و چه سوءاستفاده‌ی سیاسی - از اصول انقلاب است و باید رعایت شود. خدمت به مردم، از اصول انقلاب است. حفظ استقلال کشور در همه‌ی زمینه‌ها و جلوگیری از نفوذ و رخنه‌ی دشمنان، جزو اصول تغییرناپذیر انقلاب است. اصول و

^۱ .بیانات در دیدار جمعی از مسئولان وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۸۱/۰۴/۲۶

^۲ .بیانات در دیدار مسئولان دستگاه قضایی، ۱۳۸۱/۰۴/۰۵

خطوط اصلی انقلاب قابل تغییر نیست. مظهر همه‌ی اینها قانون اساسی مترقی ماست^۱.

«در سال گذشته دو حرکت از سوی مسؤولان در جهت رفتار علوی شروع شده است: یکی مسأله‌ی اشتغال و دیگری مسأله‌ی مبارزه با فساد است. این شروع، مبارک است و باید هر دو ادامه پیدا کند. معنای اشتغال این است که جوان مستعد آماده‌ی به کار، فرصت تلاش و فعالیت به دست آورد تا هم نیاز شخصی خود را از این راه برطرف کند و هم به پیشرفت و آبادانی کشور و رونق اقتصادی آن کمک نماید. این امر برنامه‌ریزی می‌خواهد که این کار را مسؤولان دولتی ما شروع کرده‌اند و باید با جدیت ادامه پیدا کند؛ هیچ چیز نباید مانع از اجرای آن شود. اگر تهدید امریکا است، اگر امواج سیاسی است، اگر درگیریهایی جناحی است، اگر خودخواهیهای این و آن است، هیچ کدام از اینها نباید مانع این شود که مسؤولان ذی‌ربط دستگاههای دولتی در این قضیه‌ی اشتغال - که یک قضیه‌ی بسیار اساسی است - کار خودشان را با جدیت دنبال نکنند. من در چند ماه قبل از این، به مسؤولان بلندپایه‌ی این بخش از دولت گفتم آن مجموعه‌ای که برای ایجاد اشتغال در کشور کار می‌کند، باید مثل اتاق جنگ دوران دفاع مقدس که شب و روز نمی‌شناخت، کار کند. در دوران جنگ و دفاع مقدس برای آن مجموعه‌هایی که مشغول طراحی جنگ بودند، شب و روز، تعطیل و غیر تعطیل، اول هفته و آخر هفته معنا نداشت؛ مرتب مشغول کار بودند. امروز باید برای ایجاد اشتغال به همان نحو تلاش شود. جوان ما باید بتواند از نیرویش، برای اداره‌ی زندگی خود و پیشرفت کشور به معنای حقیقی استفاده کند؛ کشور هم این ظرفیت را دارد. خوشبختانه مسؤولان - تا آنجایی که من دیده‌ام و می‌شناسم - به این امر معتقد و علاقه‌مندند و باید همت کنند.

مسأله‌ی بعدی، مبارزه با فساد است. در مورد برخورد با فساد دو گرایش افراطی و تفریطی هست. بعضیها وقتی صحبت از مبارزه با فساد می‌شود، تصور می‌کنند که مبارزه با فساد، یک بهانه‌ی سیاسی برای برخورد با این و آن است؛ این غلط است. مبارزه با فساد، مبارزه با فساد است! در هر جامعه‌ای اگر نقطه‌ی فاسد، شناسایی، کنترل و قلع و قمع شد، فساد متوقف می‌ماند، و آلا رشد پیدا می‌کند. فرق نظام اسلامی و نظام صالح با نظامهای فاسدی که در مقابل گسترش فساد بی‌دفاعند، این است که در این جا مسؤولان اصلی کشور و دلسوزان جامعه، برخوردار از صلاحند؛ برنامه و رفتار کشور، برنامه‌ی صلاح است. البته آدم فاسد هم پیدا می‌شود، منتها باید با او برخورد شود. بعضی تصور می‌کنند که مبارزه با فساد یک حرکت سیاسی است؛ این تصور غلطی است. مبارزه با فساد حرکت سیاسی نیست؛ یک حرکت حقیقی و کاری لازم است. بعضی هم در نقطه‌ی مقابل، از آن طرف افراط می‌کنند؛ یعنی وقتی گفته می‌شود «فساد» خیال می‌کنند همه‌جا را فساد گرفته است؛ خیر، این چنین نیست. آنچه که ما را برمی‌انگیزد، وجود فساد، ولو در یک بخش، در یک گوشه و به وسیله‌ی افراد معدودی است. ما می‌دانیم اگر با این پدیده مبارزه نشود، فساد نهادینه و ریشه‌دار می‌شود و در آن صورت قلع و قمعش مشکل می‌گردد. این مبارزه معنایش آن نیست که عناصر فاسد و مفسد همه‌ی زمامهای کار را در بخشهای مختلف به دست گرفته‌اند. عناصر صالح، مؤمن و دلسوز، در دستگاههای داخل کشور - چه قوه‌ی مجریه و چه قوه‌ی قضاییه - بسیار هستند که اجرا هم دست آنهاست و با کمال صلاح، کار خودشان را انجام می‌دهند و خوشبختانه

^۱ .بیانات در مراسم سیزدهمین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۳۸۱/۰۳/۱۴

اینها اکثریت و چهره‌ی غالب دستگاہند. منتها یک مفسد و فاسد، چهره‌ی دیگران را هم خراب می‌کند. این دو حرکت، یعنی ایجاد اشتغال و مبارزه با فساد باید ادامه پیدا کند.^۱»

«البته در دو سال گذشته، بخصوص در همین سال جاری - که سال رفتار علوی است - به برکت نام امیرالمؤمنین در این کشور، فعالیت‌هایی در جهت نزدیک شدن به همان الگوی درخشان انجام گرفت. یک نمونه‌ی آن، همین مبارزه با مفاسد اقتصادی است. از اطراف و اکناف دنیا بلندگوهای تبلیغاتی با کمال تعجب نسبت به این جهتگیری نظام جمهوری اسلامی حساسیت نشان دادند و با عصبانیت خود، برای ما بیش از پیش روشن و ثابت کردند که این حرکت، حرکت درستی است. مبارزه با مفاسد اقتصادی و گرایش به سمت بی‌بندوباری در امور مالی و مسائل بیت‌المال، از جمله‌ی اولین خطوط برنامه‌ی امیرالمؤمنین بوده است. ما در نظام جمهوری اسلامی باید افتخار کنیم که این راه را دنبال می‌کنیم.^۲»

«مسئولان کشور در قوای سه‌گانه و همه‌ی فعالان سیاسی و فرهنگی بدانند که حفظ منافع ملی در وحدت کلمه و پرهیز از تفرقه و اختلاف است. سلیقه‌ها و گرایش‌های متفاوت نباید در صحنه‌ی افکار عمومی به نزاع و مجادله و کشمکش تبدیل شود و دشمن کمین گرفته را امیدوار کند. همه با هم به نیازها و خواسته‌های بحق مردم در امور اقتصادی و فرهنگی بیندیشند و برای تأمین آن دست به دست یکدیگر بدهند. شجره‌ی خبیثه‌ی فساد اقتصادی را که از جمله‌ی دام‌های مهلک دشمن و موجب بی‌عدالتی در اداره‌ی امور کشور و مایه‌ی ورشکستگی مادی و معنوی است خطرناک بدانند و همه با هم در ریشه‌کنی آن همکاری کنند.^۳»

«این که ما اصرار می‌کنیم باید با فساد و سوء استفاده مالی و اقتصادی با جدیت برخورد شود، به خاطر همین است؛ چون اگر دست‌های سودجو بتوانند فساد اقتصادی را در میان مسئولان رایج کنند، ضربه‌ای به کشور می‌خورد که با هیچ چیز جبران نمی‌شود. لذا عرض کرده‌ایم، باز هم تکرار می‌کنیم: مبارزه با فساد، یک جهاد واقعی و البته کار بسیار دشواری است. اگر این جهاد بزرگ بخواهد موفق شود و پیش برود - که ان‌شاءالله به فضل الهی و به پشتیبانی شما مردم، این کار خواهد شد - یک شرط مهم و اصلی آن این است که همه مسئولان کشور با یکدیگر همدل و شریک باشند. البته رؤسای قوا بحمدالله در این کار همکاری و همدلی می‌کنند؛ اما در همه‌ی سطوح، مسئولان کشور و قوای سه‌گانه باید در این راه با یکدیگر همکاری کنند و عزم جدی نشان دهند.

هر کدام از قوا در این زمینه سهمی دارند و باید نقش خود را ایفا کنند. در میان مسئولان - چه در دولت، چه در قوه قضاییه و چه در مجلس - هیچ کس نمی‌تواند نسبت به این کار بزرگ، که برای سرنوشت کشور و ملت و نظام اسلامی تعیین‌کننده است، خود را کنار بکشد و شانه از این کار خالی کند. همه باید در این زمینه فعال باشند.^۴»

«امروز یکی از مهمترین مسائل ما، مبارزه با فساد است. این را باید همه‌ی مسئولان کشور بفهمند. فساد یعنی چه؟ فساد یعنی این که کسانی با زرنگی، با قانوندانی، با زبان چرب و نرم و با چهره‌ی حق‌به‌جانب، به جان بیت‌المال این ملت بیفتند و کیسه‌های

۱. بیانات در یادگان دوکوهه، ۱۳۸۱/۰۱/۰۹

۲. بیانات در دیدار زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی، ۱۳۸۰/۱۲/۱۲

۳. پیام به مناسبت راهپیمایی ۲۲ بهمن، ۱۳۸۰/۱۱/۲۳

۴. بیانات در دیدار کارگزاران حج و مسئولان برگزارکننده مراسم دهه فجر، ۱۳۸۰/۱۱/۰۳

خود را پُر کنند. این کار چند ضرر دارد: یکی این که خزانه‌ی این کشور که باید صرف مردم شود - صرف ساختن پُل و راه و سد و آبرسانی و آباد کردن روستاها و سامان دادن به زندگی مردم شود - به جیب یک نفر یا یک جمع خاص می‌رود. وقتی شما می‌بینید یک نفر آدم در طول مدت کوتاهی - سه، چهار سال - دهها میلیارد تومان از پول بیت‌المال را در صندوق شخصی خود قرار می‌دهد، معنایش چیست؟ معنایش این است، آن پولی که با آن می‌شد مثلاً هزار روستا را آباد کرد که مردم از زندگی لذت ببرند و مزه‌ی فقر را نچشند، مزه‌ی زندگی راحت را بچشند، یک نفر بتواند با زرنگی، با زبان چرب و نرم، با چهره‌ی حق به جانب و با استفاده از کمک افراد غافل، همه‌ی این پولها را به چنگ آورد. بنابراین اولین ضرر این است که بیت‌المال خالی می‌شود و پول مردم به جیب یک شخص طمّاع و حریص و خودخواه و زیاده‌طلب می‌رود.

ضرر دوم این است: کسانی که می‌خواهند با پول خود در کشور فعالیت اقتصادی کنند - کارخانه تأسیس کنند، مزرعه راه بیندازند و تولید کنند - وقتی دیدند از راههای نامشروع می‌شود این همه ثروت به دست آورد، آنها هم تشویق می‌شوند که بروند کار نامشروع کنند. عده‌ای می‌گویند مبارزه با مفاسد اقتصادی موجب می‌شود که سرمایه‌دار، سرمایه‌گذاری نکند؛ اما من می‌گویم قضیه عکس است؛ اگر با فساد اقتصادی مبارزه نشود، هر سرمایه‌داری وسوسه و تشویق می‌شود که به جای وارد شدن به کار پُردردسر تولید و مقدمات آن و راههای طولانی دیگر، برود مشغول بند و بست و کارهای فساد انگیز شود. یک فاسد، دیگران را هم به فساد می‌کشاند و تشویق می‌کند. بنابراین ضرر دوم این است که کشور از فعالیت اقتصادی باز خواهد ماند.

ضرر سوم این است که آدم فاسد وقتی بخواهد از بیت‌المال مسلمانان استفاده کند، به طور مستقیم که او را راه نمی‌دهند؛ مجبور است به مدیران و مسؤولان و هر کسی که سر راه او قرار دارد، رشوه بدهد. هر کسی هم نمی‌تواند در مقابل رشوه مقاومت کند. البته بعضی افراد مقاومت می‌کنند، بعضی هم دانسته یا ندانسته تسلیم می‌شوند. بنابراین آدم فاسد برای رسیدن به هدف خود، با رشوه دادن و شیرینی دادن، عده‌ای را فاسد می‌کند؛ مدیران را فاسد می‌کند، مأموران را فاسد می‌کند، مأمور بانک را فاسد می‌کند، مأمور فلان وزارتخانه را فاسد می‌کند.

ضرر چهارم این است که وقتی پول و لقمه‌ی حرام در بین مردم و نخبگان و زبندگان رایج شد، گناه رایج می‌شود؛ «امرنا مترقیها ففسقوا فیها». وارد شدن در میدان فساد مالی، مقدمه‌ی ورود به میدان فساد اخلاقی و فساد جنسی و فساد شهوانی و انواع و اقسام فسادهاست.

ضرر پنجم این است که وقتی مدیران و مردمی فاسد شدند، به پایگاه دشمن خارجی تبدیل می‌شوند. دشمن خارجی از آدمهای فاسد، برای اهداف سیاسی خود در کشور، خوب استفاده می‌کند. مبارزه با فساد، یک جهاد همه‌جانبه است. من از مسؤولان کشور خواش می‌کنم این جهاد عظیم را به اغراض سیاسی آلوده نکنند. اگر مسؤولان کشور آن خودآگاهی لازم را داشته باشند، آن‌گاه می‌فهمند که امروز مبارزه با فساد لازم است و یک جهاد است. نشناختن موقعیت و خطر، همان ناخودآگاهی است که این خود خطر بسیار بزرگی است^۱.

^۱ . بیانات در دیدار مردم قم، ۱۳۸۰/۱۰/۱۹

- «تشکیل ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی و تهیه طرح مبارزه با فساد که دو قوه‌ی مجریه و قضائیه بدان همت گماشته‌اند، عزم جدی مسئولان را به اقدام در این امر اساسی و حیاتی نوید می‌دهد. حکومتی که مفتخر به الگو ساختن نظام علوی است باید در همه حال تکلیف بزرگ خود را کم کردن فاصله‌ی طولانی خویش با نظام آرمانی علوی و اسلامی بداند، و این جهادی از سر اخلاص و همتی سستی‌ناپذیر می‌طلبد. جمهوری اسلامی که جز خدمت به مردم و افراشتن پرچم عدالت اسلامی، هدف و فلسفه‌ی ندارد نباید در این راه دچار غفلت شود؛ رفتار قاطع و منصفانه‌ی علوی را باید در مد نظر داشته باشد؛ و به کمک الهی و حمایت مردمی که عدالت و انصاف را قدر میدانند تکیه کند. امروز کشور ما تشنه‌ی فعالیت اقتصادی سالم و ایجاد اشتغال برای جوانان و سرمایه‌گذاری مطمئن است. و این همه به فضائی نیازمند است که در آن، سرمایه‌گذار و صنعتگر و عنصر فعال در کشاورزی و مبتکر علمی و جوینده‌ی کار و همه‌ی قشرها، از صحت و سلامت ارتباطات حکومتی و امانت و صداقت متصدیان امور مالی و اقتصادی مطمئن بوده و احساس امنیت و آرامش کنند. اگر دست مفسدان و سوءاستفاده‌کنندگان از امکانات حکومتی، قطع نشود، و اگر امتیازطلبان و زیاده‌خواهان پرمدعا و انحصارجو، طرد نشوند، سرمایه‌گذار و تولیدکننده و اشتغال‌طلب، همه احساس ناامنی و نومی‌دی خواهند کرد و کسانی از آنان به استفاده از راههای نامشروع و غیرقانونی تشویق خواهند شد.

خشکانیدن ریشه‌ی فساد مالی و اقتصادی و عمل قاطع و گره‌گشا در این باره، مستلزم اقدام همه‌جانبه بوسیله‌ی قوای سه‌گانه مخصوصاً دو قوه‌ی مجریه و قضائیه است. قوه‌ی مجریه با نظارتی سازمان یافته و دقیق و بی‌اغماض، از بروز و رشد فساد مالی در دستگاهها پیشگیری کند، و قوه‌ی قضائیه با استفاده از کارشناسان و قضات قاطع و پاکدامن، مجرم و خائن و عناصر آلوده را از سر راه تعالی کشور بردارد. بدیهی است که نقش قوه‌ی مقننه در وضع قوانین که موجب تسهیل راه‌کارهای قانونی است و نیز در ایفاء وظیفه‌ی نظارت، بسیار مهم و کارساز است.

لازم است نکاتی را به حضرات آقایان و دیگر دست‌اندرکاران کشور که میتوانند در مبارزه با فساد مالی ایفاء نقش کنند، تذکر دهیم:

۱ - با آغاز مبارزه‌ی جدی با فساد اقتصادی و مالی، یقیناً زرمه‌ها و بتدریج فریادها و نعره‌های مخالفت با آن بلند خواهد شد. این مخالفتها عمدتاً از سوی کسانی خواهد بود که از این اقدام بزرگ متضرر میشوند و طبیعی است بددلانی که با سعادت ملت و کشور مخالفند یا ساده‌دلانی که از القانات آنان تاثیر پذیرفته‌اند با آنان همصدا شوند. این مخالفتها نباید در عزم راسخ شما تردید بیفکند. به مسئولان خیرخواه در قوای سه‌گانه پیاموزید که تسامح در مبارزه با فساد، بنوعی همدستی با فاسدان و مفسدان است. اعتماد عمومی به دستگاههای دولتی و قضائی در گرو آن است که این دستگاهها در برخورد با مجرم و متخلف قاطعیت و عدم تزلزل خود را نشان دهند.

۲ - ممکن است کسانی بخطا تصور کنند که مبارزه با مفسدان و سوءاستفاده‌کنندگان از ثروتهای ملی، موجب ناامنی اقتصادی و فرار سرمایه‌ها است. به این اشخاص تفهیم کنید که بعکس، این مبارزه موجب امنیت فضای اقتصادی و اطمینان کسانی است که میخواهند فعالیت سالم اقتصادی داشته باشند. تولیدکنندگان این کشور، خود نخستین قربانیان فساد مالی و اقتصاد ناسالم‌اند.

۳- کار مبارزه با فساد را چه در دولت و چه در قوه‌ی قضائیه به افراد مطمئن و برخوردار از سلامت و امانت بسپارید. دستی که می‌خواهد با ناپاکی دربیفتد باید خود پاک باشد، و کسانی که می‌خواهند در راه اصلاح عمل کنند باید خود برخوردار از صلاح باشند.

۴- ضربه‌ی عدالت باید قاطع ولی درعین‌حال دقیق و ظریف باشد. متهم کردن بی‌گناهان، یا معامله‌ی یکسان میان خیانت و اشتباه، یا یکسان گرفتن گناهان کوچک با گناهان بزرگ جایز نیست. مدیران درستکار و صالح و خدمتگزار که بیگمان، اکثریت کارگزاران در قوای سه‌گانه کشور را تشکیل می‌دهند نباید مورد سوء ظن و در معرض اهانت قرار گیرند و یا احساس ناامنی کنند. چه نیکو است که تشویق صالحان و خدمتگزاران نیز در کنار مقابله با فساد و مفسد، وظیفه‌ی مهم شناخته شود.

۵- بخشهای مختلف نظارتی در سه قوه از قبیل سازمان بازرسی کل کشور، دیوان محاسبات و وزارت اطلاعات باید با همکاری صمیمانه، نقاط دچار آسیب در گردش مالی و اقتصادی کشور را بدرستی شناسائی کنند و محاکم قضائی و نیز مسئولان آسیب‌زدائی در هر مورد را یاری رسانند.

۶- وزارت اطلاعات موظف است در چهارچوب وظائف قانونی خود، نقاط آسیب‌پذیر در فعالیتهای اقتصادی دولتی کلان مانند: معاملات و قراردادهای خارجی، و سرمایه‌گذاریهای بزرگ، طرح‌های ملی، و نیز مراکز مهم تصمیم‌گیری اقتصادی و پولی کشور را پوشش اطلاعاتی دهد و به دولت و دستگاه قضائی در تحقق سلامت اقتصادی یاری رساند و بطور منظم به رئیس‌جمهور گزارش دهد.

۷- در امر مبارزه با فساد نباید هیچ تبعیضی دیده شود. هیچکس و هیچ نهاد و دستگاهی نباید استثنا شود. هیچ شخص یا نهادی نمیتواند با عذر انتساب به این‌جانب یا دیگر مسئولان کشور، خود را از حساب‌کشی معاف بشمارد. با فساد در هر جا و هر مسند باید برخورد یکسان صورت گیرد.

۸- با این امر مهم و حیاتی نباید بگونه‌ی شعاری و تبلیغاتی و تظاهرگونه رفتار شود. بجای تبلیغات باید آثار و برکات عمل، مشهود گردد. به دست اندرکاران این مهم تأکید کنید که بجای پرداختن به ریشه‌ها و ام‌الفسادها به سراغ ضعفا و خطاهای کوچک نروند و نقاط اصلی را رها نکنند. هرگونه اطلاع‌رسانی به افکار عمومی که البته در جای خود لازم است، باید بدور از اظهارات نسنجیده و تبلیغات‌گونه بوده و حفظ آرامش و اطمینان افکار عمومی را در نظر داشته باشد^۱.

- «آماج این مبارزه، سه چیز است: یکی فقر است، یکی فساد است و یکی تبعیض. اگر با فقر و فساد و تبعیض در کشور، مبارزه شود، اصلاحات به معنای حقیقی - اصلاحات انقلابی و اسلامی - تحقق پیدا خواهد کرد. مشکلات ما از این سه پایه‌ی شوم و از این سه عنصر مخرب است. ناامنی هم که داریم، به خاطر همین است. بسیاری از ناامنی، به خاطر فقر است و بسیاری به خاطر فساد است.

یک کار مهم دیگر، مبارزه با تبعیض است. تبعیض، یعنی به جای ملاحظه‌ی قابلیت‌ها، به جای ملاحظه‌ی استحقاق، به جای ملاحظه‌ی خدا و قانون، ملاحظه‌ی رابطه‌ها بشود! نتیجه، این بشود که اگر به اهل یک روستا چند میلیون داده شود، زندگی یک روستا متحول می‌گردد و آن روستا محروم نمی‌ماند؛ اما اشخاصی هم پیدا می‌شوند که میلیونها را صرف خواسته‌های حقیر و کوچک، صرف یک میهمانی، صرف یک کار تجملی، صرف یک کار غیرضروری - و احیاناً مضر - بکنند!

^۱ . فرمان هشت ماده‌ای به سران قوا درباره مبارزه با مفسد اقتصادی، ۱۳۸۰/۰۲/۱۰

باید هدف مبارزه، اینها باشد. اصلاحات حقیقی در کشور، اینهاست. آن اصلاحاتی که هر کسی در کشور - بخصوص در کشوری مثل کشور ما که مردم مؤمنند و پایبند به اصول و مبانی اعتقادی و اخلاقی هستند - دنبال آن است، جلو بیفتند و خود را آماده‌ی تحمل مشکلات آن کند، مردم دنبال او خواهند بود و به او کمک خواهند کرد. هر دولتی، هر مسؤول دولتی‌ای، هر انسان روشن‌بینی، هر عالم دینی و هر فرزانه‌ای، اگر این‌گونه اصلاحات را - مبارزه با فقر و فساد - دنبال کند، مردم یاری خواهند کرد^۱.

- «بدیهی است که در میان جامعه مواردی وجود دارد که باید اصلاح شود. ما اصلاح اداری لازم داریم؛ اصلاح اقتصادی لازم داریم؛ اصلاح قضایی لازم داریم؛ اصلاح امنیتی لازم داریم؛ اصلاح در قوانین و مقررات لازم داریم. ما احتیاج داریم که دستگاه اداریمان مقرراتی داشته باشد که برای همه یکسان باشد و در آن تبعیض نباشد. اگر بود، نقطه‌ی فاسدی است و باید اصلاح شود. باید رشوه و ارتشاء وجود نداشته باشد؛ اگر بود، فساد است و باید اصلاح شود. راههای کسب ثروت باید مشروع باشد. اگر کسانی از راههای نامشروع کسب ثروت کردند، این فساد است و باید اصلاح شود. اگر کسانی از امتیازات بیجا استفاده کردند، ثروتهای بادآورده به دست آوردند و دیگران را به قیمت این‌که خودشان ثروتمند شوند، فقیر کردند، این فساد است و باید اصلاح شود. اگر در جامعه امتیازات انحصاری به وجود آوردند و همه نتوانستند از فرصتهای برابر استفاده کنند، این فساد است و باید اصلاح شود. اگر امنیت شغلی و ثبات مقررات نبود؛ اگر انسانی که می‌خواهد در جامعه کار کند، دست و پایش را بستند و برای تلاش کردن، به او فرصت ندادند، اینها فساد است و باید اصلاح شود. اگر در جامعه گرایش مصرفی رو به رشد است، این فساد است. اگر در تلاشهای اقتصادی، دلالی بر تولید ترجیح دارد، این فساد است. اینها را باید اصلاح کرد. اصلاحات اینهاست. اگر مردم دچار حالت بی‌انضباطیند - بخصوص مسؤولان بخشهای اداره‌ی کشور بی‌انضاطند - و انضباط اجتماعی نیست، این فساد است. اگر احساس مسؤولیت نیست، این فساد است. اگر در جوانان، ملکات انسانی - یعنی شجاعت، صفا، صدق، نشاط، فعالیت و کار - رشد پیدا نمی‌کند، این فساد است. اگر روابط جنسی ناسالم در جامعه هست، این فساد است. اگر اعتیاد در جامعه هست، این فساد است. اگر سطح معرفت و شعور عمومی در حد مطلوب نیست، این فساد است. اگر وظیفه‌شناسی در مسؤولان نیست، این فساد است. اگر کسانی هستند که خانواده‌ها را ناامن می‌کنند؛ اگر کسانی هستند که شهرها و خیابانها و جاده‌ها و روستاها را ناامن می‌کنند، این برای کشور فساد است. اگر جرم و جنایت هست؛ اگر دسترسی به قضاوت عادلانه نیست؛ اگر رسیدگیهای قضایی طولانی می‌شود و پرونده‌ها مدتها می‌ماند، اینها فساد است و باید اصلاح شود. باید از جرم و جنایت پیشگیری کرد. انقلاب، ما را به ایجاد این اصلاحات امر می‌کند و فرمان می‌دهد. همه خوشحالند و دوست می‌دارند که این‌گونه اصلاحات در جامعه انجام گیرد. البته این اصلاحات هم با تعارف انجام نمی‌گیرد؛ این اصلاحات، با قاطعیت و با اقدام انجام می‌گیرد^۲.

- «در مقابله‌ی با متخلف، نباید کوتاهی و اغماض کرد، تا کسانی که از آن تخلف زیان می‌بینند، امیدوار شوند. وقتی ما می‌گوییم دستگاه - چه دستگاه قضایی، چه دستگاه قانونگذاری و چه دستگاه انتظامی و غیره - با کسانی که با ثروتهای عمومی بازی می‌کنند و برای دست انداختن به درآمدهای ناپاک و نامشروع حدی قائل نیستند، باید

^۱ .بیانات در جمع مردم استان اردبیل، ۱۳۸۹/۰۵/۰۳

^۲ .بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۷۹/۰۱/۲۶

برخورد کند، به خاطر این است. کسانی هستند که تلاش می‌کنند و حقیقتاً در صد این هستند که طبقه‌ی ممتازی جدیدی در نظام جمهوری اسلامی به وجود آورند. به خاطر انتخابها و انتصابها و زرتگیها و دست و پاداریها و مشرف بودن بر مراکز ثروت، و از طریق نامشروعی که با زرتگی آن را یاد گرفته‌اند، به اموال عمومی دست بیندازند و یک طبقه‌ای جدید - طبقه‌ی ممتازان و مرفهان بی‌درد - درست کنند. نظام اسلامی، با مرفهان بی‌درد و معارض و مخل، آن‌طور برخورد سختی کرد؛ حال از درون شکم نظام اسلامی، یک طبقه‌ی مرفه بی‌درد جدید طلوع کند! مگر این شدنی است؟! به فضل پروردگار، مخلصان انقلاب و اسلام نخواهند گذاشت که چنین انحرافهای بزرگی به وجود آید. وقتی ما می‌گوییم که باید با طبقه‌ی بهره‌مندان از پولهای حرام مقابله شود، فوراً یک عده نگران می‌شوند که امنیت سرمایه‌گذاری در جمهوری اسلامی به خطر افتاد! نه؛ امنیت سرمایه‌گذاری و امنیت تلاش اقتصادی به خطر نمی‌افتد، این کمک به آن سرمایه‌گذار بهاست. دستگاه قضایی، دستگاه قانونگذاری و دستگاههای گوناگون کشور، با متخلف برخورد می‌کنند، نه با غیر متخلف. کسی که متخلف نیست، چرا بترسد؟ کسی که متخلف است و می‌ترسد، بگذار بترسد و احساس ناامنی کند. در نظام اسلامی، آدم گناهکار باید احساس ناامنی کند. هر نظامی که در آن بی‌گناهان بترسند که مبادا مورد تعرض قرار گیرند و گناهکاران عمده احساس آسایش و آرامش کنند، آن نظام، نظام منحرفی است. نباید بگذاریم نظام ما این‌گونه شود. در نظام اسلامی، متخلف و گناهکار و متخطی - هر که هست - باید احساس نگرانی کند و بداند که پنجه‌ی عدالت، دیر یا زود گریبان او را خواهد چسبید. سرپنجه‌ی عدالت باید قوی باشد. دستگاه قضایی باید قوی باشد. نیروی انتظامی در چارچوبی که قانون برای او معین کرده است، باید قوی باشد. قوت و اقتدار و سرپنجه‌ی پولادین با مردم ضعیف بد است؛ دست خشن، هنگام چیدن گلبرگ مضر است؛ اما هنگام جابه‌جا کردن صخره‌ها لازم است. بگذارید آدمهایی که متخلفند، احساس ناامنی کنند. از چه می‌ترسید؟ می‌گویند قانون نداریم. من به مجلس شورای اسلامی عرض می‌کنم: نمایندگان محترم! اگر قوه‌ی قضاییه و دستگاه انتظامی، برای مقابله با ثروتهای بادآورده دچار کمبود قانونند، در اسرع وقت برایشان قانون فراهم کنید. من احتمال می‌دهم که در مواردی کمبود قانون باشد؛ چون پیش آمده و دیده‌ایم^۱».

^۱ . بیانات در دیدار جمعی از فرماندهان نیروی انتظامی، ۱۳۷۶/۰۴/۲۵